

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Hudební katedra

Dětský a dívčí sbor Pražská kantiléna
Bakalářská práce

Autor: Adéla Kubeschová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice (Bc. Učitelství)
Studijní obor: Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání
Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Adéla Kubeschová
Studium:	P18P0304
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání, Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
Název bakalářské práce:	Dětský a dívčí pěvecký sbor Pražská kantiléna
Název bakalářské práce AJ:	Children´s and woman´s choir Pražská kantiléna

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce bude pojednávat o dětském a dívčím sboru Pražská kantiléna působícím při ZUŠ Jižní město. Bude se zabývat historií sboru, kterou pomáhalo utvářet několik sbormistrů. Dále se zaměří na různorodý repertoár a jeho prezentaci na soutěžích, festivalech či koncertech.

MALCOVÁ, Kateřina. *Činnost pěveckých sborů při ZUŠ se zaměřením na sbor Pražská kantiléna*. Praha, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Tichá, Alena.

Výroční zprávy ZUŠ Jižní město

Archivní a notový materiál

Garantující pracoviště:	Hudební katedra, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.
Oponent:	prof. PhDr. Jiří Skopal, CSc.
Datum zadání závěrečné práce:	16.1.2019

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 12.5.2021

.....

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Jiřímu Skopali, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady, zkušenosti a pomoc. Současně děkuji své rodině a přátelům, kteří mě po celou dobu práce podporovali.

Anotace

Kubeschová, Adéla. *Dětský a dívčí sbor Pražská kantiléna*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 52 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce pojednává o dětském a dívčím sboru Pražská kantiléna, je zde nastíněna teoretická rovina sborového zpěvu, která se věnuje jeho významu, historii a osobnosti sbormistra. Dále se práce zaměřuje na pěvecký sbor Pražská kantiléna, jehož historii pomáhalo utvářet mnoho sbormistrů a přelomových událostí. Představeny jsou tři přípravná oddělení. V práci je popsán repertoár, se kterým následně sbory vystupují na koncertech a soutěžích. Dále jsou zde uvedeny informace o soustředěních, po kterých následují informace o spolupráci s významnými tělesy. V práci jsou také představeni sbormistři a na závěr je krátce uvedena budoucnost toho, jakým směrem se bude sbor dále ubírat.

Klíčová slova: sbor, dětský sbor, dívčí sbor, Pražská kantiléna

Abstract

Title: Children's and woman's choir Pražská kantiléna

Kubeschová, Adéla. *Children's and woman's choir Pražská kantiléna*. Hradec Králové: Faculty of education, University of Hradec Králové, 2021. pp. 52. Bachelor's Degree Thesis.

This bachelor's thesis deals with the children's and woman's choir Pražská kantiléna, it outlines the theoretical level of choral singing, which deals with its meaning, history, and personality of the choirmaster. It focuses on choir Pražská kantiléna which history has been shaped by many choirmasters and groundbreaking events, three prep choirs are introduced. Furthermore, the work describes the repertoire, with which the choirs subsequently perform at concerts and competitions. There is also information about the assemblies, which are followed by the partnerships that the choir starts. Then, the choirmasters themselves are introduced and finally, the future of the direction in which the choir will continue is briefly presented.

Keywords: choir, children's choir, woman's choir, Pražská kantiléna

Obsah

Úvod.....	8
1 Sborový zpěv.....	10
1.1 Historie sborového zpěvu v Čechách.....	11
1.2 Význam sborového zpěvu.....	14
1.3 Osobnost sbormistra.....	16
2 Pražská kantiléna.....	19
2.1 Historie a současnost.....	19
2.2 Přípravná oddělení.....	23
2.2.1 Kuřátka.....	23
2.2.2 Kořátka.....	24
2.2.3 Kantilénka.....	25
3 Repertoár.....	27
3.1 Kmenový repertoár.....	29
3.2 Soutěžní repertoár.....	30
3.3 Vánoční repertoár.....	31
3.4 Aktuální repertoár.....	31
4 Soutěže a festivaly.....	32
4.1 Gaude Cantem.....	33
4.2 European Music Festival for Young People.....	34
4.3 Harmonie festival.....	35
4.4 Festival mezinárodního umění Jihlava.....	35
5 Soustředění.....	37
5.1 Soustředění dětského sboru.....	37
5.2 Soustředění dívčího sboru.....	40

6	Významné spolupráce sboru	41
6.1	Umělecké spolupráce	41
6.2	Spolupráce mezi českými sbory.....	42
6.3	Zahraníční spolupráce.....	43
7	Sbormistři	44
7.1	Zuzana Drtinová	44
7.2	Karolína Řepová.....	45
7.3	Anna-Marie Lahodová.....	45
7.4	Lea Esserová.....	46
7.5	Martina Spiritová.....	47
8	Budoucnost sboru.....	47
	Závěr.....	49
	Seznam použitých zdrojů	50
	Seznam příloh	52
	Přílohy.....	

Úvod

Pěvecké sbory tvoří nenahraditelnou součást hudební scény. V České republice působí v současné době stovky pěveckých sborů, přičemž se tento vysoký počet stává podnětem k jejich bližšímu poznání a zkoumání. Sborový zpěv je přínosný hned v několika rovinách. Zpěváky ve sboru od dětství rozvíjí nejen hudebně, ale i společensky. Díky sboru se naučí fungovat ve velké skupině lidí, mají možnost se realizovat, trávit smysluplně svůj volný čas a nacházejí v něm určitou životní jistotu. Zároveň sborový zpěv rozšiřuje kulturní vyžití a díky pořádaným koncertům hudebně obohacuje své okolí.

Jelikož jsem sama ve sboru Pražská kantiléna zpívala od dětství, vím, jak mě pozitivně ovlivnil v celém mém pozdějším životě a studiu. Důvodem volby tématu práce byl právě osobní vztah k Pražské kantiléně a touha více prozkoumat její vývoj od historie po současnost.

Cílem práce tak je komplexně sjednotit teoretické informace o sboru a poskytnout vhled do sborového života Pražské kantilény. Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí.

První z nich se zaměřuje obecně na pojem sborový zpěv, jeho historický vývoj a hudební i společenský význam. Také pohlíží na osobnost sbormistra, která je klíčová pro funkci celého pěveckého sboru.

Druhá část již přichází s konkrétním sborem Pražská kantiléna. Nejprve popisuje jeho historii a přelomové události, které určily pozdější směřování sboru. Dále představuje tři přípravná oddělení, ve kterých se děti seznamují se sborovým zpěvem a připravují se na členství v dětském nebo posléze dívčím sboru. Následuje přehled repertoáru, kterému se dětský a dívčí sbor Pražská kantiléna věnoval v posledních pěti letech. Na repertoár navazuje kapitola o soutěžích a festivalech, kterých se sbor zúčastnil ve stejném období, a dosáhl na nich úspěchů. Dalším tématem jsou sborová soustředění, která pomáhají sbormistrům nacvičit skladby na soutěže, nebo zařadit nové zpěváky do sboru. Důležitou součástí funkce pěveckého sboru jsou i různorodé spolupráce a jejich význam. Předposlední kapitola představuje současné sbormistry všech oddělení Pražské kantilény a poslední přináší pohled do budoucnosti sboru, jeho plánů a vizí.

Teoretická východiska o sborovém zpěvu jsou čerpána z odborné literatury zabývající se problematikou pěveckých sborů. Konkrétní informace o pěveckém sboru Pražská kantiléna jsou získány především z rozhovoru s uměleckou vedoucí, zakladatelkou a sbormistryní Zuzanou Drtinovou. Tyto informace jsou dále rozšířeny pomocí internetových stránek Pražské kantilény nebo ZUŠ Jižní město, při které sbor působí. Kapitola o soutěžích a festivalech je zpracována ze stránek konkrétních soutěží. Informace o spolupracích sboru jsou čerpány ze stránek jednotlivých akcí a ze seznamu poskytnutým Zuzanou Drtinovou. Kapitola zabývající se repertoárem dětského a dívčího sboru je zpracována ze seznamu poskytnutého sbormistryní Karolínou Řepovou a blíže upřesněna za pomoci současných členek sboru. V neposlední řadě je v práci čerpáno z velké části z vlastních zkušeností a vzpomínek autorky.

1 Sborový zpěv

Každá osobnost, která se o sborovém zpěvu zmiňuje, ho vidí jinak a vyzdvihuje jeho jiné kvality nebo důležité aspekty.

Platón o něm mluví jako o „*celku zahrnujícím v sobě tanec a zpěv dohromady*“¹. Zároveň ale vyzdvihuje jeho výchovnou složku, a to v takovém měřítku, že člověka, který „*není znalý chórů a sborů*“ nazývá nevychovaným.²

Jiří Kolář pohlíží na výchovu sborového zpěváka z opačného hlediska, více praktického. Zaměřuje ji na tři základní oblasti, přičemž ta první rozvíjí pěveckotechnické dovednosti, druhá jejich intonační schopnosti a třetí rytmické cítění.³

Fedor a Vrtochová-Pátová mají za to, že se „*nestačí zabývat jenom takovými složkami, jako je intonace, rytmus, hlasová technika, sbormistrovské gesto apod.*“ Hlavním cílem je podle nich „*podání obsahu celé skladby tak, aby kladně zapůsobila jak na zpívající i jejich posluchače*“. O tomto cíli by podle nich měl sbormistr přemýšlet ze všeho nejvíce.⁴

Smolka a kol. zestručnili pojem sborový zpěv na pouhé „*sdružení zpěváků k interpretaci vokálních a vokálně instrumentálních skladeb*“, které se pravděpodobně nejvíce podobá obecné definici a představě o sborovém zpěvu.⁵

¹ PLATÓN. *Platónovy spisy*, Svazek V: Minós. Zákony. Epinomis. Listy. Výměry. O spravedlivu. O zdatnosti. Démodokos. Sisyfos. Eryxias. Axiochos. Ledňáček. Epigramy. Praha: OIKOYMENH, 2003. sv. Svazek V s. 57. ISBN 80-7298-068-8.

² Tamtéž

³ ŠTÍBROVÁ, Ivana a Jiří KOLÁŘ. *Sborový zpěv a řízení sboru I*. Netolice: Jc-Audio, c2009. ISBN 978-80-87132-06-7. s. 5.

⁴ Tamtéž, s. 5-6.

⁵ JAREŠ, Stanislav a Jaroslav SMOLKA. *Malá encyklopedie hudby*. [2. vyd.], v Supraphonu 1. vyd. Praha: Supraphon, 1983. s. 566.

1.1 Historie sborového zpěvu v Čechách

Kolektivní zpěv za účelem vyjádření společných citů nebo tužeb byl v českých zemích jistě od pradávna. O sborovém zpěvu v pravém slova smyslu se dá dle Fedora a Vrtochové-Pátové ale hovořit až ve středověku. V té době byl sborový zpěv nedílnou součástí náboženského života, a to především v podobě latinsky zpívaného gregoriánského chorálu, jednohlasého zpěvu bez doprovodu nástrojů používaného při obřadech římskokatolické církve. Lidový jazyk nedostával v tomto směru bohužel mnoho prostoru, národní chorály byly tedy pouhou výjimkou.⁶

Karel Reiner ve své knize píše, že s příchodem husitské revoluce dostal sborový zpěv příležitost se proměnit hned v několika ohledech. Zpěváci stále zpívali jednohlasem, tentokrát už ale v jazyce lidu, což do té doby nebylo možné. Jejich úderný unisono zpěv tak působil velmi mohutně, což nepřátelům nahánělo hrůzu, a naopak husitům dodávalo na odvaze a jednotnosti.⁷ Fedor a Vrtochová-Pátová uvádí, že zpěv za dob husitů byl pokrokový také tím, že se do zpěvů mohly zapojovat i ženy. Dosavadní církevní zpěv byl určen pouze mužům, ženy měly dle zásady „Taceat mulier in ecclesia“ ve shromáždění mlčet. V husitských a později českobratrských kostelech tak mohly ženy poprvé v rámci bohoslužby zpívat společně se všemi ostatními.⁸

Začátek vícehlasého sborového zpěvu se u nás dle Fedora a Vrtochové-Pátové pojí až s dobou českobratrskou a renesanční. Tento fakt dokládají například nejstaršími vícehlasými zpěvy českého původu zapsanými v kancionálech z Hradce Králové, Franusově kancionálu a Kodexu Speciálník. K rozvoji vícehlasého zpěvu dle nich dopomohl také vynález knihtisku, který se dal snadno aplikovat na tisk not a kancionálů. Autoři dokonce uvádí, že od roku 1501 bylo v průběhu sta let vytištěno něco okolo sta

⁶ FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty*. Praha: Supraphon, 1969. s. 11.

⁷ REINER, Karel. *Pěvecký soubor: methodická příručka pro vedoucí a členy pěveckých souborů*. Praha: Orbis, 1955. s. 10.

⁸ FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty*. Praha: Supraphon, 1969. s. 11.

tisíc kancionálů, což dokazuje nevídanou oblibu společného zpěvu a vysokou zpěvní kulturu v českých zemích.⁹

Za důležitou součást historie sborového zpěvu vnímají Fedor a Vrtochová-Pátová vznik pěveckých organizací. Již v době Karla IV. fungovaly při chrámu sv. Víta mužská a chlapecká pěvecká uskupení – mansionáři, žaltárníci a bonifanti¹⁰. V době českobratrské tyto skupiny nahradila tzv. literátská bratrstva. Tato skupina byla u nás první, která byla určena pro laické zpěváky z řad měšťanstva, řemeslnictva nebo studentstva, proto byla zřizována v každém městě, aby se mohlo zapojit co nejvíce zpěváků. V literátských bratrstvech se dle výše zmíněných autorů zpívalo jak česky, tak latinsky a jejich tradice velmi kvalitního sborového zpěvu u nás pokračovala až do roku 1786, kdy byla jejich činnost zakázána v rámci náboženské reformy Josefa II.¹¹

S počátkem 19. století nahradily zrušená literátská bratrstva kroužky zvané Liedertafel. Tyto skupiny se k nám dostaly především z Německa a Švýcarska, kde jejich aktivita získala na oblibě po Velké francouzské revoluci. Liedertafel tvořilo mladé měšťanstvo a snažilo se prostřednictvím homofonních strofických sborových písní ve čtyřhlasé úpravě pro mužské hlasy představovat své ideály. Původně byl u nás obsah jejich písní převážně lyrický, oslavující, humorný nebo pijácký (členové se scházeli v hostincích), s nastupujícím národním obrozením ale začal nabývat značně vlastenecký charakter. Jelikož členy tohoto kroužku byli Češi i Němci, zpívaly se obrozenecké písně obou národů.¹²

Ryze česká organizace nesoucí název Žofínská akademie vznikla roku 1840 a založil ji sbormistr Alois Jelen. Spojil tím amatérský sbor a orchestr s hudební školou. Kvalitu tohoto sboru dle Fedora a Vrtochové-Pátové dokládá například fakt, že ji roku 1846 řídil při svých pražských koncertech i Hector Berlioz. Následníkem Žofínské akademie byl Zpěvácký spolek Pražský Hlahol. Ten byl specifický svým vlasteneckým

⁹ FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty*. Praha: Supraphon, 1969. s. 11-12.

¹⁰ Z latinského „boni infantes“, což znamená „dobří chlapci“.

¹¹ FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty*. Praha: Supraphon, 1969. s. 12.

¹² Tamtéž

směřováním. Jeho obrozenecké myšlenky inspirovaly další zpěváky, aby ve svých městech zakládali podobné spolky, čímž výrazně dopomohli k šíření národního uvědomění nebo například k počeštění germanizovaných českých měst. Zprvu byly tyto spolky pouze mužské, postupem času ale emancipované ženy zakládaly své vlastní „sesterské“ spolky, které podle autorů povětšinou působily vedle sborů mužských.¹³

Po krátké stagnaci sborového zpěvu v osmdesátých letech, zapříčiněné především rozkolem mezi Mladočechy a Staročechy a odchodem Karla Bendla z Pražského Hlaholu, se podle Fedora a Vrtochové-Pátové v letech devadesátých začal sborový zpěv ubírat výrazně umělečtější směrem. Prvním takto umělecky významným a úspěšným sborem byl Pěvecký sbor „Smetana“ oddělený od původního Hlaholu. Jakousi reformou ve sborovém zpěvu autoři vnímají vznik Pěveckého sdružení moravských učitelů roku 1903 založený profesorem Ferinandem Vachem. Ti tím, že byli učitelé hudby, dosahovali výjimečných uměleckých výsledků. Jako jediný soubor dokázali číst přímo z partitury, zpívat brzy z paměti, jejich sbormistr se zbavil taktovky, zpívali kvalitně a cappella a jejich repertoár zahrnoval jak tvorbu klasiků, tak i lidové písně v uměleckých úpravách. Jejich výsledky inspirovali další učitele a začaly vznikat podobné učitelské soubory na různých místech země. Naše země se tak stala světovou jedničkou ve sborové tvorbě a sklízela úspěch všude po světě.¹⁴

S přibývajícím dobou kvalita sborů ještě stoupala, a to díky zcela profesionálním sborům jako byl například Český pěvecký sbor založený profesorem Janem Kühnem nebo Pěvecký sbor čs. rozhlasu. Tyto sbory dostávaly obrovského obdivu jak u nás, tak i v zahraničí.¹⁵

Karel Reiner píše, že po roce 1945 se sborová tvorba začala výrazně proměňovat. Začaly vznikat stovky nových sborů tzv. lidové tvořivosti. Cílem lidové tvořivosti nebylo vytvořit profesionální umělce, ale obohatit každodenní rutinní práci pracující třídy, a především šířit socialistické myšlenky. Zpěv ve sboru měl podle Reinerova v lidech

¹³ FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty*. Praha: Supraphon, 1969. s. 13.

¹⁴ Tamtéž, s. 14.

¹⁵ Tamtéž, s. 15.

upevnit ideologické přesvědčení a přenést ho do výkonu v práci. Zároveň se i nabyté zkušenosti v práci měly dále odrážet v jejich uměleckém vyjádření. Pro zvýšení motivace pořádala komunistická strana soutěže lidové tvořivosti, kterých se účastnila většina tehdejších pěveckých souborů.¹⁶

V závislosti na ohromném rozmachu různých druhů nových neprofesionálních sborů vznikaly metodické knihy a příručky, které pomáhaly učitelům se zakládáním a vedením pěveckého sboru. Příkladem takovéto příručky může být například kniha Pavla Štěpána *Jak pracovat v dětských pěveckých souborech*¹⁷. O obrovském vlivu ideologie na sborový zpěv svědčí i poslední věta Reinerovy kapitoly o kořenech našeho sborového zpěvu: „*Jdeme s vítěznou písní vpřed socialismu*“.¹⁸

Po pádu komunismu se sborová tvorba opět vrátila k umělečtější formě. Zahrnuje nyní jak lidovou, tak klasickou tvorbu bez ideologického podtextu. Sbory v dnešní době působí především při základních uměleckých školách, velké množství jich ale funguje i na Základních školách nebo zcela samostatně.

1.2 Význam sborového zpěvu

Sborový zpěv ovlivňuje zpěváky v několika rovinách. Tou nejpřímější a nejvíce spjatou se zpěvem jako takovým je rovina hudební. Té příkládá největší důraz Kolář a Štíbrová ve svých skriptech Sborový zpěv a řízení sboru I. Dle nich sborový zpěv rozvíjí především pěveckou, intonační a rytmickou stránku zpěváka. Každý ze zpěváků musí nejprve zvládnout správně ovládat svůj vlastní hlas. Zároveň je ale třeba hlasy sjednotit a pracovat s nimi tak, aby byl projev celého kolektivu co nejjednotnější a nejpříjemnější na poslech. Za nejefektivnější způsob rozvoje hudebnosti zpěváka považují intonační výchovu. Ta všestranně rozvíjí jejich hudební schopnosti, napomáhá jim především při zpěvu z paměti, harmonické představivosti nebo tonálním cítěním. Intonaci využijí zpěváci

¹⁶ REINER, Karel. *Pěvecký soubor: methodická příručka pro vedoucí a členy pěveckých souborů*. Praha: Orbis, 1955. s. 23-25.

¹⁷ ŠTĚPÁN, Pavel. *Jak pracovat v dětských pěveckých souborech*. Praha: Mladá fronta, 1955. Edice kulturního materiálu.

¹⁸ REINER, Karel. *Pěvecký soubor: methodická příručka pro vedoucí a členy pěveckých souborů*. Praha: Orbis, 1955. s. 23.

napřímo při zpěvu „z listu“ nebo při cítění intonační čistoty svého zpěvu, potažmo zpěvu celého sboru, což je jedním z hlavních požadavků umělecké krásy skladby. Posledním aspektem hudební stránky významu sborového zpěvu podle Koláře a Štíbrové je rytmická výchova. Při zpěvu sboru je velmi důležité, aby všichni zpěváci cítili stejně pravidelnou pulzaci základních taktových dob, aby si cvičili rytmickou paměť a vnímali metrické a časové vztahy.¹⁹

Téměř opačný názor na význam sborového zpěvu měli autoři, kteří působili se svými sbory za socialismu. Ti přikládali největší váhu výchovné složce sborového zpívání. Například Fedor uvádí, že „sborový zpěv patří k nejučinnějším nástrojům výchovy socialistického člověka“²⁰. Rozvíjí podle něj především kolektivnost a soutěživost a má pozitivní vliv na myšlení a jednání člověka, čímž zasahuje i do utváření jeho povahy.²¹ K této myšlence se přiklání i Čestmír Stašek. Kolektivnost sborového zpívání a pocit sounáležitosti, který při něm cítíme, má dle něj velmi pozitivní účinek na výsledné dílo. Podporuje sebekázeň člověka a vzájemnou úctu, není tedy možné na sborový zpěv pohlížet pouze z hlediska, že jde jen o hudební reprodukci.²² Dalším z autorů 60. let minulého století je Jiří Pomahač. Ten vidí sborový zpěv jako „nejvyšší umělecký projev mas“²³ a klade tak důraz na jeho společenský, výchovný a mravní význam. Sborový zpěv dle něj působí na zpěváky kladně v oblasti duševní hygieny, přináší jim osvěžení od každodenních povinností, uklidňuje je a dodává jim sebedůvěry. Zároveň ale podotýká, že je nezanedbatelnou součástí estetické výchovy. Díky pěveckému sboru, a estetické výchově v něm obsažené, mohou zpěváci lépe hudbu chápat jako celek a pomáhá jim tak utvářet si vlastní hudební vkus.²⁴

¹⁹ ŠTÍBROVÁ, Ivana a Jiří KOLÁŘ. *Sborový zpěv a řízení sboru I.* Netolice: Jc-Audio, c2009. ISBN 978-80-87132-06-7. s. 5, 50, 58.

²⁰ FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty.* Praha: Supraphon, 1969. s. 9.

²¹ Tamtéž s. 9-10.

²² STAŠEK, Čestmír. *Učíme se zpívat ve sboru.* Praha: Panton, 1960. Čtení o hudbě. s. 5.

²³ POMAHAČ, J. *Dětský pěvecký sbor.* 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960. s. 8

²⁴ Tamtéž s. 8, 11.

S důležitostí zahrnutí estetické výchovy do sborového zpěvu souhlasí i současní autoři. Vajda vnímá to, jak je díky sborovému zpěvu člověk lépe schopen vnímat krásu. Také se přiklání k názoru, že tříbí vkus a vnáší tím do dětského života nový estetický projev.²⁵ Haman a Skopal také považují sborový zpěv za nejúčinnější prostředek estetické výchovy. Prostřednictvím sborového zpěvu mohou zpěváci poznávat hudebně výrazové prostředky, vnímat hudební krásu, naučit se rozpoznat kvalitní hudbu a ohodnotit ji, čímž dochází k estetickému prožitku. Zároveň kladou ale důraz i na kolektivnost sborového zpěvu a spolupráci v něm. Sborový zpěv dle autorů rozvíjí například společnou soutěživost, kázeň, ohleduplnost nebo vztah k přírodě a životu.²⁶

1.3 Osobnost sbormistra

K tomu, aby sbor mohl fungovat a umělecky se rozvíjet, potřebuje někoho, kdo ho bude vést a řídit. Ten, kdo je za to zodpovědný, je sbormistr. Ludmila Vrkočová ho popisuje jako „*vedoucí uměleckou osobnost pěveckého sboru. Nacvičuje repertoár a při koncertě sbor řídí.*“²⁷

Pavel Štěpán sbormistra popisuje jako někoho, kdo umí zpívat, má výborný sluch a umí hrát na nějaký nástroj. V dnešní době musí hrát každý sbormistr na klavír, který nejlépe umožňuje přehrát jednotlivé hlasy dohromady tak, aby si zpěváci dokázali představit celou harmonii. Zároveň musí mít základní hudebně teoretické znalosti, jako je například dokonalá znalost not. Je toho názoru, že k tomu, aby byl sbormistr dobrým v tom, co dělá, nestačí jen odborné znalosti. Sbormistr musí být totiž i dobrým pedagogem a osobností. Sbormistr by tak měl umět být sebekritický, kritický a puntičkářský, aby se sbor mohl dále zlepšovat. Musí si umět získat autoritu, aby sborové zkoušky probíhaly bez problému a mohl tak se zpěváky udělat co nejvíce práce. Rozhodně by ale tuto autoritu podle Štěpána neměl zakládat na strachu. Zpěváci by se sice naučili zpívat

²⁵ VAJDA, Michal. Obecný význam práce v dětském sboru. In: Sborník Teoretické reflexe hudební výchovy. [online]. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2007. [cit. 2021-03-13]. ISSN 1803-1331.

²⁶ HAMAN, Jaroslav a SKOPAL, Jiří. *Dětský pěvecký sbor na prvním stupni základní školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1991. ISBN 80-7041-372-7. s. 3.

²⁷ VRKOČOVÁ, Ludmila. Slovníček základních hudebních pojmů. Vyd. 1. [Praha: nákladem vlastním], 1994, ISBN 80-901-6111-1. s. 167.

správně rytmicky, intonačně i pěvecky, vždy by ale výslednému výkonu chyběla radost, klid a výraz, který je pro správné vyjádření skladby nepostradatelný. Nikdy tak není vhodné na sborových zkouškách, především na děti, křičet.²⁸

Další z vlastností, kterou by měl sbormistr mít, je kreativita. Díky té dokáže sestavit takový repertoár, který zaujme zpěváky, publikum i odbornou porotu. Sbornistr by měl být komunikativní a otevřený, aby zkoušky probíhaly v uvolněné atmosféře a zpěváci se nebáli klást otázky, mít připomínky nebo případně přicházet s novými nápady. Nejdůležitější na osobnosti sbormistra je ale schopnost motivovat. Sbornistr, který má vynikající odborné schopnosti, ale nedokáže zpěváky motivovat a nadchnout, nemůže svou práci nikdy odvést tak, jako sbormistr, který číší energií a okamžitě ji předává i svým zpěvákům. V neposlední řadě by sbormistr neměl mít problém vystupovat před lidmi.

Sbornistr musí samozřejmě ovládat dirigentské gesto. Těmito pohyby rukou řídí celý sbor. Gesta mají jasná pravidla, která se každý sbormistr musí dopředu naučit a správně je využít při řízení konkrétní skladby. Díky nim dokáže zpěvákům ukázat kdy mají začít zpívat, v jakém tempu nebo jakou dynamiku při tom mají používat. K tomu, aby na všechna gesta zpěváci správně reagovali, jsou potřeba pravidelné zkoušky, kde se sbor se sbormistrem sžije a vše si několikrát vyzkouší. Kromě dirigentského gesta využívá sbormistr při řízení skladby i další nonverbální komunikaci. Může využívat například mimiky svého obličeje, kdy zpěvákům pomáhá s vyjádřením obsahu a nálady, nebo očního kontaktu, který mu pomůže k tomu, aby se na něj zpěváci více a snáze navázali.

Předtím, než se sbormistr dostane k samotnému zkoušení a dirigování skladby, musí si celou skladbu připravit. Tuto přípravu rozděluje Reiner do pěti částí. První z nich je rozbor textu. Sbornistr si musí důkladně přečíst slova celé skladby a zamyslet se nad tím, jaký má význam, co chce tímto textem autor sdělit, nebo si ujasnit, kde je významový vrchol. Jako druhý krok rozebere hudbu. V tu chvíli se zajímá o to, jak moc vystihl autor právě myšlenky textu. Snadno tak může rozkrýt i význam, který ho pouhým přečtením

²⁸ ŠTĚPÁN, Pavel. *Jak pracovat v dětských pěveckých souborech*. Praha: Mladá fronta, 1955. Edice kulturního materiálu. s. 8-10.

textu nenapadl. Srovnává také vrchol textu s hudebním vrcholem a přemýšlí nad tím, jak skladbu provede co nejlépe s ohledem na obě tyto složky. Ve třetí fázi už sbormistr studuje skladbu hlouběji. Postupně si přehrává každý hlas zvlášť, ujasní si formu skladby, správné tempo i harmonickou strukturu. Pečlivě už promýšlí každou frázi, dynamiku celé skladby a vytipuje si případná obtížná místa. Celou skladbu by se měl naučit už v této fázi zpaměti, aby ho nic nebrzdilo v předávání nově nabytých informací zpěvákům. V předposledním bodu se sbormistr naučí skladbu dirigovat. K tomu mu může pomoci kvalitní nahrávka dané skladby. Až poté, co má celou skladbu sám připravenou a je s ní sžitý, si připraví metodický plán toho, jak bude postupovat při jejím nácviu. Naplňuje si, jaká místa budou třeba zkoušet odděleně, a obecně kolik času bude muset věnovat nácviu jednotlivých částí. Až poté, co splní všechna tato předchozí kritéria, může dle Reintera sbormistr předstoupit před sbor a začít skladbu zkoušet.²⁹

²⁹ REINER, Karel. *Pěvecký soubor: methodická příručka pro vedoucí a členy pěveckých souborů*. Praha: Orbis, 1955. str 106-109

2 Pražská kantiléna

2.1 Historie a současnost

Pěvecký sbor Pražská kantiléna působící při Základní umělecké škole Jižní město vznikl roku 1989 již se založením samotné školy. Začátky sboru jsou spjaty s osobností sbormistryně Zuzany Drtinové.

K samotnému založení sboru byl Zuzaně inspirací profesor Jiří Kolář, jehož sboru *Iuventus paedagogica* byla dlouholetou členkou. Jako zpěvačka u profesora Koláře měla možnost sledovat jeho práci jak s vedením sboru, tak i se samotnou hudbou, která byla dle Zuzany neuvěřitelně precizní. „*Dokázal věnovat pozornost každé notě, každé slabice, díky čemuž skladba začala najednou dýchat.*“³⁰ Jeho práce ji natolik inspirovala, že se rozhodla vyzkoušet si ji sama, k čemuž dostala díky nově založené škole a dvaceti malým zpěvačkám převzatých z nedaleké ZUŠ Lounských ideální příležitost.³¹

První sbor byl tak složen ze dvaceti šestiletých dívek, se kterými Zuzana začala pomalu zpívat, většinu času za pomoci her a jiných zábavných hudebních aktivit. Během dvou let se sbor začal rozrůstat, s čímž byly spjaty i první koncerty. Roku 1991 ve sboru zpívalo kolem 30 dětí, což se spolu s veřejným vystupováním stalo impulsem k jeho pojmenování. Název Pražská kantiléna je inspirován jménem brněnského prestižního sboru Kantiléna. „*Samozřejmě nebylo mým cílem jakýmkoliv způsobem konkurovat brněnské Kantiléně. Měla jsem ale pocit, že název kantiléna se k našemu sboru skvěle hodil, a tak abychom se oddělili, přidali jsme „pražská“.* Trochu jsem nám tímto rozhodnutím zkomplikovala situaci, jelikož se o nás mluví jako o „Kantiléně“ a čas od času se tak stane, že nás někdo zamění za tu pravou brněnskou Kantilénu, s tou my se ale nemůžeme v žádném případě porovnávat,“³² vzpomíná zakladatelka.³³

Sbor se v následujícím roce začal, co do počtu zpěváků, ještě více rozšiřovat, a tak vzniklo roku 1992 první přípravné oddělení pod názvem Kantilénka. Nárůst zájmu dětí

³⁰ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

³¹ Tamtéž

³² Tamtéž

³³ Tamtéž

zpívat v Pražské kantiléně je možno odůvodnit několika ovlivňujícími faktory. Prvním z nich je poloha Základní umělecké školy, při které sbor působí. Jižní město je považováno za největší sídliště v České republice. Na sídlišti se tak nacházelo velké množství dětí, které ve sborovém zpěvu našly svůj koníček. Zároveň je Jižní město situováno na úplném okraji Prahy, a tak za sborem dojížděly i děti z přilehlých vesnic a měst. Další, co přispělo postupnému rozšiřování sboru byl přístup ředitele školy Františka Hlucháně. Ten od samého začátku zakladatelku podporoval jak v činnosti sboru, tak v jeho pozdějším rozšiřování. Posledním faktorem, díky kterému měl sbor možnost šanci obohacovat své řady, byl fakt, že téměř žádní členové ze sboru neodcházel a pouze do něj každým rokem noví zpěváci přicházeli.³⁴

Historii sboru Pražská kantiléna utvářelo několik zlomových událostí, které jsou především spojeny s nově přicházejícími osobnostmi do sboru.

Jak se sbor více a více rozrůstal, práce s ním se stávala čím dál časově náročnější, a tak začala Zuzana přemýšlet nad tím, zdali na všechny zpěváky stále stačí jen ona sama. Zanedlouho se rozhodla přizvat do sboru posilu. Novou asistentkou se stala, v té době ještě studentka pedagogické školy, Jitka Kopřivová. Ta přinesla do sboru mladou energii, nové osvěžující nápady, skladby a impulsy, což namotivovalo všechny ve sboru k další práci. Zuzana se tak utvrdila ve svém rozhodnutí, že mladá síla je to, co sbor potřeboval. Jitka dokázala do sboru vnést pohodu, její práce s dětmi byla ukázková, a tak se sbor díky její práci začal postupně zlepšovat. S ukončením jejího studia na pedagogické fakultě však dostala nabídku studovat v Salzburku, kterou přijala. Sbor se tak znovu ocitl v situaci, kdy ho řídila pouze jedna sbormistryně, Zuzana, která si byla vědoma toho, že bez jakékoliv pomoci již sbor o téměř 200 členech řídit nedokáže.³⁵

Rok 2006 s sebou přinesl dvě nejvíce zlomové události v historii Pražské kantilény. Součástí sboru se stala nová mladá sbormistryně Lea Esserová, tehdy Šebešová. Ta nastoupila do sboru a během jednoho roku pozvedla úroveň, díky svému

³⁴ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

³⁵ Tamtéž

elánu, energii a radosti z práce, o několik stupňů výše. Jak sama zakladatelka uvádí, „*byla to pro sbor opravdu zlomová událost a neuvěřitelná vzpruha.*“³⁶

Rychle se zvyšující úroveň sboru a motivace od nové sbormistryně vedla k první účasti na soutěži. Ještě téhož roku, tedy 2006, se tak Pražská kantiléna poprvé představila na pódiu před odbornou porotou. Jednalo se o první ročník soutěže Zahrada písni pořádaný dětským pěveckým sborem Svítání. Soutěž se zároveň konala na Jižním městě, a tak poskytla Pražské kantiléně vynikající podmínky pro její soutěžní premiéru. V porotě zasedal docent Stanislav Pecháček, který byl podle Zuzany proslulý svou precizností a striktností v hodnocení sborových výkonů. Vystoupení Pražské kantilény ale na soutěži velmi chválil, což oběma sbormistryním dodalo sebevědomí, a ještě větší motivaci do práce s dětmi. Tuto soutěž považují sbormistryně za úplně první úspěch sboru, i přestože dřív pořádal koncerty nebo nahrával CD. Účasti na soutěži a ocenění odbornou porotou zlatým pásmem si sbor neuvěřitelně vážil a byl to pro něj první krok k nadcházejícím úspěchům.³⁷

První velký úspěch, který je považován za další přelomovou událost v historii Pražské kantilény, nastal v roce 2010. Sbor se účastnil celostátní soutěže dětských pěveckých sborů Porta Musicae pořádané v Novém Jičíně. Porota ho vyhlásila za absolutního vítěze soutěže, s čímž se pojil postup na mezinárodní festival v Itálii. Díky tomuto ocenění se Pražská kantiléna zařadila mezi prestižní české sbory a otevřela si tím dveře k nejrůznějším budoucím spolupracím.³⁸

K utváření historie Pražské kantilény přispěl i rok 2013. V tomto roce odešla Lea Esserová na mateřskou dovolenou a její místo nahradily dvě nové sbormistryně. Dětského a dívčího sboru se chopila Monika Václová, tehdy Nováková, přípravných oddělení, které byly již touto dobou tři, se ujala Iva Macasová, dříve Glaserová. Iva zastala klíčovou roli v tom, jakým směrem se přípravná oddělení dále ubírala. Úroveň přípravných oddělení, především Kantilénky, díky ní výrazně vzrostla, což se odrazilo na náročnějším

³⁶ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

³⁷ Tamtéž

³⁸ Tamtéž

repertoáru a úspěšné prezentaci sboru na soutěžích. Prestiž jména Pražská kantiléna se tak pomalu začala rozšiřovat i na její přípravná oddělení.³⁹

Poslední ze zlomových událostí v historii Pražské kantilény byl příchod dalších dvou sbormistryň. Monika, stejně jako Lea, odešla na mateřskou dovolenou, a tak sbor potřeboval opět novou posilu. Karolína Řepová, tehdy Koňářiková, do sboru vnesla především nový repertoár a sbormistrovské nadání, Anna-Marie Lahodová se naopak zasadila o zlepšení pěvecké techniky.

Poslední obměna obsazení sbormistrů proběhla roku 2019, kdy se ke sbormistrování dívčího sboru opět vrátila Lea Esserová, tentokrát ještě s další posilou Martinou Spiritovou. Iva Macasová téhož roku odešla na mateřskou dovolenou, a tak se přípravných oddělení Pražské kantilény ujaly dohromady Lea, Martina a Zuzana. Dětský sbor zůstal v režii Karolíny a Anny-Marie. Všechna oddělení Pražské kantilény v současné době čítají téměř 550 zpěváků.⁴⁰

Od jara roku 2020 do jara 2021 probíhaly zkoušky kvůli pandemické situaci online. Sbormistryně všech oddělení nahrávaly zpěvákům videa, která si zpěváci doma pustili, rozezpívali se s nimi a naučili se část nové skladby. Součástí online výuky byly i distanční schůzky na platformě Zoom, díky kterým bylo možné zpívat v reálném čase a sbormistr tak ihned získal zpětnou vazbu, co je třeba dále procvičovat a v čem jsou si naopak zpěváci jistí. Dětský sbor nahrál v tomto období i tři skladby – *Májová*, *Give light* a *Čistý rok*, které jsou k dispozici na YouTube. Každý zpěvák nahrál doma svůj hlas a sbormistryně posléze všechny hlasy propojily, čímž vznikl efekt společného zpěvu. Zpěváci tak mohli slyšet výslednou skladbu tak, jak by zněla, kdyby ji zpívali společně ve sborové třídě, i přesto, že každý z nich zpíval doma sám.⁴¹

Podoba sboru Pražská kantiléna se za dobu své existence výrazně proměnila. Zásadní rozdíly jsou v počtu zpěváků, který se téměř třicetinásobně zvýšil, a v úrovni, která také každým rokem výrazně roste. Specifikem Pražské kantilény je častá obměna sbormistryní, kterých se v její historii objevilo celkem osm. Tento fakt ale nikdy

³⁹ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁴⁰ Tamtéž

⁴¹ Pro členy: Dětský sbor. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/pc/pc-detsky/>

negativně neovlivnil fungování sboru, naopak si z práce každého sbormistra převzal cenné zkušenosti.

2.2 Přípravná oddělení

Přípravná oddělení Pražské kantilény vznikla především díky velkému množství zájemců o sborový zpěv. Z původního jednoho sboru Pražská kantiléna se tak postupem času stala tři přípravná oddělení, dětský sbor a dívčí sbor. Cílem přípravných oddělení s nejmladšími zpěváky je seznámit je hravou formou s hudbou a zpěvem. V přípravném oddělení s nejstaršími dětmi už je cílem připravit je pěveckou technikou, orientací v notách a obecně chováním ve sboru na budoucí členství v dětském sboru.

V současné době v přípravných odděleních Pražské kantilény – Kuřátkách, Koťátkách a Kantilénce, zpívá kolem 400 dětí od pěti do jedenácti let. Všechna přípravná oddělení vedou společně Zuzana Drtinová, Lea Esserová a Martina Spiritová.⁴²

2.2.1 Kuřátka

První a zároveň nejpozději založené přípravné oddělení nese název Kuřátka. V Kuřátkách zpívají nejmladší žáci v předškolním věku, a proto zkouší pouze jednou týdně po dobu 45 minut. Kuřátka jsou nejméně početným přípravným oddělením, ve kterém zpívá přibližně 40 dětí, které jsou pro efektivnější práci rozděleny do tří skupin. Do Kuřátek děti chodí pouze jeden rok, jakmile nastoupí do školy, posouvají se z Kuřátek ke starším zpěvákům do Koťátek.⁴³

Práce v Kuřátkách je založena především na hraní si s muzikou. Děti zde zábavnou formou poznávají, jak funguje hudba, jak se zpívá, jak se správně nadechnout nebo si zvykají zpívat před ostatními. V průběhu celé hodiny proto nemají pocit, že se učí, ale že si pouze hrají. Náplní hodin může být například hra na tělo, zpěv písniček s vtipným textem nebo vytleskávání nejrůznějších rytmů. V Kuřátkách je kladen důraz na to, aby si děti již od útlého věku vytvořily pozitivní vztah k hudbě, k čemuž napomáhá právě zábavná a pestrá náplň hodiny.⁴⁴

⁴² Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ Tamtéž

Kuřátka se také pravidelně účastní letního závěrečného a vánočního koncertu, na kterém se společně představují všechna oddělení Pražské kantilény. Vzhledem k jejich věku již ale nevystupují na ostatních koncertech pořádaných Pražskou kantilénou, ani se nehlásí na žádné soutěže.

Co se týče repertoáru, zpívají Kuřátka jednoduché hravé skladbičky s vtipným, pohádkovým nebo jinak zajímavým českým textem, příkladem můžou být skladby Josefa Marka, Václava Fishera nebo Petra Ebena.⁴⁵

2.2.2 Kořátka

Dalším z přípravných oddělení Pražské kantilény jsou Kořátka. V Kořátkách zpívají žáci prvních a druhých tříd, nejčastěji po dobu dvou let. Toto nejpočetnější oddělení čítá až kolem 200 malých zpěváků, kteří jsou rozděleni do sedmi dalších skupin po 30 dětech v každé. Takové množství členů je způsobeno tím, že v rámci přípravné hudební výchovy (PHV), která je povinná pro všechny žáky Základní umělecké školy, mají zároveň všichni povinnost absolvovat jeden rok právě v Kořátkách. Výuka tedy vypadá tak, že mají žáci PHV jednu vyučovací hodinu teoretickou a na druhou se přesouvají do sborové třídy, kde nově nabyté vědomosti poznávají i prakticky. Když děti úspěšně dokončí rok v PHV a Kořátkách, mohou ve sboru dále pokračovat, není to již ale podmínkou. Druhým rokem se v Kořátkách rozhodne zůstat vždy průměrně polovina žáků.⁴⁶

V Kořátkách, stejně jako ve výše zmíněných Kuřátkách, je stále nejdůležitější zábavná forma výuky sborového zpěvu. Děti se tak opět učí pomocí různých her, díky kterým se postupně hudebně a pěvecky rozvíjejí. Důraz je zde kladen také na schopnost zpívat před ostatními. V hodinách je tedy často prostřídáván zpěv sborový se zpěvem sólovým.⁴⁷

Velmi důležité při práci se sborem, jehož členy jsou takto malí zpěváci, je role sbormistra. Sbormistr musí děti zaujmout a dokázat si tím získat jejich plnou pozornost. Při samotném zpívání repertoáru je nutné, aby sbormistr při dirigování používal co

⁴⁵ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ Tamtéž

nejvýraznější gesta. Děti tak podle nich, spolu s výrazy tváře, snadno poznají, v jakém tempu, jakou dynamikou a s jakou náladou mají zpívat i bez toho, aby jim to musel sbormistr předem vysvětlit. Ke vnímání sbormistra pomáhá fakt, že děti v Koťátkách nezpívají skladby z not, nýbrž se je učí nápodobou, kdy jim sbormistr vždy předzpívá část a děti ji opakují. Při zpívání celé skladby je tak neruší čtení not nebo textu.⁴⁸

Skladby zpívané v Koťátkách jsou charakterem velmi podobné těm, které zpívají děti v Kuřátkách. Opět jde o veselé, zábavné nebo něčím zajímavé skladby, které děti dokážou nadchnout a pochopit. Rozdíl lze nalézt v jejich obtížnosti, která je oproti Kuřátkům, vzhledem k jejich věku a pěveckým zkušenostem, vyšší. Postupně se také seznamují se zpěvem ve dvojhlase, a to především ve formě kánonu. Mezi autory skladeb, které mají Koťátka v repertoáru, se objevují jména například Petra Ebena, Miroslava Raichla nebo Milana Uherka.⁴⁹

Koťátka se již na rozdíl od Kuřátek účastní všech koncertů, které Pražská kantiléna pořádá, a to včetně každoročního slavnostního koncertu v Rudolfinu. Běžně se s Koťátky nedá setkat na sborových soutěžích, v roce 2018 se ale zúčastnila soutěže Zahrada písní, kde slavila úspěch. Získala za svůj výkon zlaté pásmo a sbormistryně Iva Glaserová byla odbornou porotou oceněna za příkladnou práci s dětmi.⁵⁰

Do Koťátek jsou přijati všichni zájemci, kteří stojí o sborový zpěv, pokud ale chtějí pokračovat dále do nejstaršího přípravného oddělení – Kantilénky, musí již projít postupovou zkouškou. V té se prověřuje především intonace a schopnost udržet se v jednoduchém dvojhlasu. Pokud nejsou zpěváci dostatečně hudebně rozvinutí, můžou ještě rok v Koťátkách setrvat a o postup do Kantilénky se pokusit o rok později.⁵¹

2.2.3 Kantilénka

Posledním, a zároveň prvním přípravným oddělením, které bylo v rámci Pražské kantilény založeno, je Kantilénka. V Kantilénce zpívá kolem 150 nejstarších dětí, které chodí do třetí až páté třídy základní školy. Jsou rozděleny do pěti dalších skupin přibližně

⁴⁸ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/>

⁵¹ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

po 35 dětech v každé. Vzhledem k jejich vyššímu věku již nezkoušejí pouze jednu vyučovací hodinu, jako tomu je u ostatních přípravných oddělení, ale dvě. Mají tedy výuku jednou za týden, která trvá 90 minut.⁵²

Výuka a rozvržení práce v Kantilénce je již komplexnější než u Kuřátek a Koťátek. Každá hodina začíná rozpohybováním těla, aktivací dechu a kvalitním rozezpíváním. Zbytek hodiny je věnován nácviku zpěvu dvojhlasů a tříhlasů, repertoáru a opět jsou děti vedeny k tomu, aby se nebály zpívat před ostatními.⁵³

Repertoár, který Kantilénka zpívá je již složitější a svou obtížností se pomalu blíží k repertoáru samotného dětského sboru Pražská kantiléna. Z velké části je tvořen českými skladbami, které jsou pro takto staré zpěváky zajímavé. V Kantilénce se ale děti poprvé setkají i se skladbami zahraničních autorů, jejichž texty jsou v cizím jazyce. S tím souvisí i potřeba pracovat při hodinách s notami a textem. V Kantilénce tak děti již nezpívají pouze nápodobou, ale spojují si melodi i se zápisem v notách.⁵⁴

V posledních letech se úroveň Kantilénky výrazně zvýšila. Ve svých začátcích zpívala písně pouze jednohlasně, postupně začala trénovat dvojhlas na kánonech, navázala jednoduchým lidovým dvojhlasem a v současné době jsou již zpěváci schopni se udržet i ve tříhlase. To považuje sbormistryně Zuzana za výraznou pomoc pro dětský sbor. Děti jsou už zvyklé na zpívání ve vícehlase, a tak je při přechodu do dětského sboru nečeká takový šok. Oproti dřívějšímu se zpěváci v dětském sboru rychleji zorientují, čímž se sbormistrům výrazně usnadní práce a zpěvákům sníží stres z přechodu do koncertního oddělení.⁵⁵

Kantilénka je, co se týče koncertů a soutěží, mezi přípravnými odděleními nejaktivnější. Lze si ji poslechnout na všech koncertech Pražské kantilény, ale také na soutěžních pódiích po celé České republice. Poprvé se na soutěži představila v roce 2008, kdy na Zahradě písní slavila úspěch a získala zlaté pásmo. Od té doby se téměř každoročně účastní dalších soutěží. Největším úspěchem byl rok 2016, kdy se Kantilénka

⁵² Pražská kantiléna: Rozvrh zkoušek sborového zpěvu. *ZUŠ Jižní město* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://www.zusjm.cz/index.php?page=page&ionid=31>

⁵³ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁵⁴ Tamtéž

⁵⁵ Tamtéž

stala absolutním vítězem krajského kola soutěžní přehlídky ZUŠ a postoupila do celostátního kola, kde tento titul dokázala obhájit. V obou kolech získala sbormistryně Iva Glaserová zvláštní ocenění za příkladnou práci s dětským sborem.⁵⁶

K postupu z přípravného oddělení do koncertního oddělení dětského sboru Pražské kantilény je nutné zvládnout přijímací zkoušky a zúčastnit se společného letního soustředění. Žáci páté třídy základní školy, kteří v Kantilénce zpívají, mají možnost tuto zkoušku vykonat kdykoliv během jejich posledního roku. Pokud se jim tak zkouška nepodaří hned na první pokus, mají ještě celý rok na to, aby se na ni připravili a mohli ji zkoušet vícekrát za sebou. Pokud se na zkoušce potvrdí jejich pěvecké kvality, a především schopnost orientace ve vícehlase, zbývá už se jen zúčastnit letního soustředění s dětským sborem. Tam jsou rozřazeni do hlasů, ve kterých je každý svěřen jednomu patronovi z řad starších zpěváků, který mu po celou dobu soustředění, ale i jeho prvního roku v dětském sboru, pomáhá orientovat se v notách, ve svém hlase a stane se tak jeho průvodcem. Pokud na konci soustředění znovu potvrdí své sborové schopnosti, odjíždí z něj jako řádný člen dětského sboru Pražská kantiléna.

Všechna přípravná oddělení mají za cíl představit dětským zpěvákům sborový zpěv a poskytnout jim první hudební zkušenosti. V přípravných sborech se naučí základy techniky zpěvu sólového i sborového, které s přibývajícím věkem stále rozvíjejí. Nejmladší zpěváci jsou vyučováni především pomocí her a jiných zábavných aktivit, ti starší už jsou připravováni na členství v dětském sboru.

3 Repertoár

Jeden z hlavních aspektů, který definuje celý pěvecký sbor, je jeho repertoár. Každý sbor má tendenci se realizovat a zdokonalovat v konkrétním typu skladeb. Volba směřování sboru záleží z velké části na vkusu sbormistra, ten je ale částečně ovlivněn samotným sborem a jeho členy. Sbormistr tak musí při výběru repertoáru hledět na samotné zpěváky, aby si byl jistý, že jsou pro ně skladby nějakým způsobem atraktivní a zajímavé. Správný sbormistr své zpěváky dobře zná a dokáže tak předem odhadnout, jaké skladby pro ně budou vhodné a přínosné, a s jakými by naopak pouze ztrácel čas.

⁵⁶ *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/>

Při výběru repertoáru je klíčové, aby sbormistr zohlednil a správně posoudil úroveň nové skladby. Ta by měla obsahovat technické prvky, na kterých se sbor naučí něco nového, zároveň by si na ní ale měli zpěváci zopakovat ty prvky, které již umí z předchozího repertoáru. Pokud je náročnost skladby vyhodnocena špatně, je sbor demotivován. Buď z důvodu, že je pro něj interpretace skladby příliš obtížná a zpěváci tak nejsou schopni dosáhnout kýženého výsledku, nebo je naopak příliš snadná a pro sbor se nestává výzvou. Žádný sbormistr by se ale neměl bát občas s výběrem skladeb experimentovat. Takovéto zkušenosti sbor i sbormistra stále rozvíjejí a posouvají jejich umělecké kvality vpřed.

Aby byl pro zpěváky repertoár atraktivní, je třeba dbát i na jeho pestrost. Zpěváci by tak měli dostat šanci interpretovat skladby od různých skladatelů, z odlišných hudebních období, jiného žánru nebo jiných jazyků.

Samozřejmostí v otázce sborového repertoáru je i jeho obměna. Ta je závislá na několika faktorech. Prvním z faktorů může být délka provádění skladby. Pokud je skladba interpretována určitou dobu, přestává být pro zpěváky, sbormistry, ale i posluchače zajímavá. K takto odloženým skladbám se ale často sbormistři v budoucnu vrací a zařazují je znovu do nového repertoáru. Dalším důvodem pro obměnu repertoáru se může stát období. Klasicky jsou tak do repertoáru zařazeny skladby s vánoční nebo jarní tematikou, které jsou poté představeny na koncertech. V neposlední řadě nastává obměna repertoáru za účelem účasti na soutěžích. Soutěžní repertoár musí splňovat určitá kritéria, jejichž součástí může být délka skladeb, jejich autor nebo žánr. Pravidla soutěží často zahrnují i povinnou skladbu, kterou musí sbor před porotou provést. Každý sbor, který pravidelně vystupuje na soutěžích, tak musí svůj repertoár obměňovat a přizpůsobovat podle daných okolností.

Sborový repertoár je možno rozdělit dle rozdílných kritérií například podle stylu, na umělecký a nonumělecký, nebo dle původu, na české a zahraniční. Skladby z posledních let dětského a dívčího sboru Pražská kantiléna jsou rozděleny dle jejich účelu na kmenové, soutěžní a vánoční. Z důvodu odlišnosti repertoáru obou sborů jsou uvedeny zvlášť. Součástí je i přehled aktuálního repertoáru, který byl za poslední rok navícen online.

Repertoár dětského sboru je, co se stylů a žánrů týče, pestřejší. V jejich repertoáru lze najít skladby duchovní, lidové i populární. Dívčí sbor se orientuje především na skladby soudobých autorů, autorů 20. století a lidové písně.

3.1 Kmenový repertoár

Kmenový repertoár obsahuje skladby, které jsou zpívány po celý rok. Zařazují se na běžné koncerty, které sbor pořádá, jako je například závěrečný koncert všech oddělení Pražské kantilény. Z tohoto repertoáru jsou dále vybírány skladby podle potřeby, například vhodné pro provádění v kostele, nebo pro specifické publikum. V tomto repertoáru jsou zařazeny skladby rozličných žánrů a autorů.

V kmenovém repertoáru **dětského sboru** se dají nalézt skladby z období středověku, jako je skladba *Audite silete*, jejíž autorem je Michael Praetorius, nebo latinsky zpívané moteto *Alle psallite cum luya* zapsané v *Montpelliérském kodexu*. Dalšími skladbami, které jsou zařazeny do tohoto repertoáru, jsou skladby českých autorů. *Fendija* Ivana Hrušovského je příkladem skladby, kterou dětský sbor zpíval v minulosti a po určité době ji opět zařadil do svého repertoáru. Součástí jejího provedení je přinesení májky, která celému vystoupení dodá charakter vesnické slavnosti. Další ze skladeb českých autorů je skladba *Husičky* Eugena Suchoně nebo *Ptačí koncert* Pavla Jurkoviče. Skladba soudobého autora se v kmenovém repertoáru objevuje díky *Wind song* od kanadského skladatele Richarda Kidda. Na program koncertů dětského sboru jsou pravidelně zařazovány i lidové písně. Jde o jejich úpravu pro dětský sbor předními českými hudebníky. Mezi úpravy lidových písní se řadí například *Mila moje*, *Tancuj*, *tancuj* a *Ty bysterský zvony* Miroslava Raichla, *Chodila Maryška* a *Co to máš Janičku* Milana Uherka nebo *Zachodí slunéčko* Jana Vičara. Dětský sbor se zaměřuje i na zahraniční lidové písně, jejichž zástupci jsou například makedonská lidová *Sto mi e milo* nebo africká lidová *Meguru*. Dětský sbor pravidelně zařazuje do svého repertoáru i populární písně nebo spirituály. K populárním patří *Have a nice day* Lorenze Maierhoferera nebo *Blue moon* Richarda Rodgerse v úpravě Kurta Maase. Ze spirituálů dětský sbor zpívá *Keep your lamps!* v úpravě Paula Schönmanna a *Battle of Jericho* v úpravě Gwyna Arche.

Kmenový repertoár **dívčího sboru** zahrnuje skladby od českých i zahraničních autorů. Zástupcem středověké hudby je Giovanni Pierluigi da Palestrina se skladbou

Pueri Haebreorum nebo *Belial vocatur* z *Kodexu Las Huelgas*. Skladby 19. století jsou zastoupeny například díky skladbám *Veni Domine* a *Laudate Pueri* od Felixe Mendelssohna-Bartholdyho. Značnou část kmenového repertoáru dívčího sboru tvoří skladby českých autorů 20. století. Příkladem může být *Na našem sádku* z cyklu *Zelená se snítka* od Petra Ebena, *Dožínky* Emanuela Kuksy, *Co to máš, děvečko* z cyklu *Šohajé* od Klementa Slavického nebo *Původ ptactva* Jaroslava Křičky. Stejně jako dětský sbor, i dívčí zařazuje na své koncerty lidové písně. Ty jsou opět nejčastěji v úpravě pro sbor od českých hudebníků a skladatelů. Jsou jimi například Jaroslav Dostalík a jeho *Vrť sa děvča* a *Studená rosenka* nebo Zuzana Vlčínská s její úpravou písně *Beda temu kameňu*.

3.2 Soutěžní repertoár

Významnou část repertoáru obou sborů tvoří soutěžní skladby. Ty připravují s cílem jejich představení na konkrétní soutěži před odbornou porotou. Do soutěžního repertoáru mohou opět patřit skladby různých žánrů, autorů nebo různého původu. Soutěžní repertoár bývá složen ze skladeb, které již sbor v minulosti nastudoval, i skladeb nových, které připravuje na konkrétní soutěž. Nově studovanými skladbami jsou především ty, které jsou povinné pro všechny účastníky soutěže nebo její kategorie. Soutěžní repertoár má prověřit technickou a interpretační úroveň sboru.

V soutěžním repertoáru **dětského sboru** se objevují jména českých i zahraničních autorů. Od českých skladatelů zpíval dětský sbor na soutěžích například *Mou Hvězdu* Bedřicha Smetany, *Vynášení smrti* Bohuslava Martinů nebo *Věneček* Zdeňka Lukáše. Úspěch na soutěžích sklízely i skladby Emila Hradeckého *Janičku*, *Janičku* a *Hlavěnka mě bolí* z cyklu *Čtyři milostné písně*. Tyto dvě skladby doplňuje i choreografie, kterou tančí několik dívek, které v ZUŠ, kromě zpěvu v dětském sboru, i tančí. Díky těmto krátkým tanečním číslům sbor na soutěži zaujme a je tak pro porotce i diváky snadno zapamatovatelný. Mezi skladby zahraničních autorů patří *Echo* od Orlanda di Lassa nebo *Vesnianka* Vladimira Rubina. K soutěžnímu repertoáru nedomyslitelně patří i skladby soudobých autorů, které jsou zastoupeny například skladbami *La Najtingalo* Kristiaana Van Ingelgema, *Čas* Lojze Lebiče nebo *Fujarečka* českého skladatele Jana Bernátka.

Dívčí sbor na soutěžích pravidelně vystupuje ve dvou kategoriích – ženské sbory a folklór. Jejich soutěžní repertoár je proto uzpůsoben kritériím těchto dvou kategorií. V kategorii folklór představuje dívčí sbor především skladby českých autorů 20. století,

českých soudobých skladatelů a lidové písně v různých úpravách. Příkladem skladeb autorů 20. století, které mohou být zařazeny jako folklórní, jsou skladby Bohuslava Martinů. V repertoáru má dívčí sbor jeho *Vynášení smrti* z baletu *Špalíček* nebo *Mořenu*, *Mořenu* a *Zavírání lesa* z cyklu *Česká říkadla*. Zástupci soudobých skladatelů, které dívčí sbor řadí do svého folklórního vystoupení, jsou Zdeněk Šesták se skladbou *Jaro se otvírá* z cyklu *Zvěstování jara* nebo Petr Koronthály a jeho *Husička divoká* z cyklu *Dobře mi je dobře*. V kategorii ženských sborů dívčí sbor představuje jak skladby české, tak i zahraniční. Ze zahraničních skladeb má v soutěžním repertoáru dívčí sbor zařazen například *Laudi ala Vergine Maria* Giuseppe Verdiho nebo skladby soudobých skladatelů Vytauta Miškinse – *Cantate Domino* nebo Eriky Budai – *De bello Gallico*. Se skladbou *De bello Gallico* slavil dívčí sbor úspěch hned na třech soutěžích, v Jihlavě, Budapešti a Benátkách.

3.3 Vánoční repertoár

Velmi specifickým repertoárem je repertoár vánoční. Dětský i dívčí sbor si pravidelně na vánoční koncerty připravuje celý cyklus koled nebo jejich výběr. Z větší části jsou to koledy české, pokaždé jsou ale do repertoáru zařazeny i některé zahraniční.

Od českých skladatelů **dětský sbor** zpívá na vánočních koncertech například *Malou vánoční kantátu* Ivany Loudové, výběr z cyklu *Vánoční zpěvy*, koledy Ivana Kurze nebo výběr z cyklu *Hej Vánoce* Otmara Máchy. Zahraniční autoři jsou zde zastoupeni skladbami *Maria Wiegenlied* Maxe Regera nebo *Puer natus in Bethlehem* Josefa Rheinbergera. Součástí vánočního repertoáru dětského sboru jsou i americké spirituály v úpravě Blanky Kulínské, *Marry had a baby* a *Go, tell it*.

Dívčí sbor na vánočních koncertech interpretuje například cyklus *Vánoční zpívání* Vadima Petrova nebo výběr z cyklu *A Ceremony of Carols* Benjamina Brittena.

3.4 Aktuální repertoár

Dětský a dívčí sbor funguje i po celý rok, co trvá pandemie a je zakázáno scházet se za účelem sborových zkoušek. Na online zkouškách zpěváci nacvičují jak starší skladby, tak i úplně nové.

Dětský sbor ze svých domovů nacvičil lidovou *My hat, it has three corners*, jihoafrickou lidovou *Shosholoza* a opakoval skladby *Čas*, *Wind song*, *Blue moon* a *Fendija*. Pro dětský sbor složily sbornistryně novoroční skladbu *Čistý rok*.

Dívčí sbor tento rok nastudoval skladby českých skladatelů jako *Lucerna Domini* a *Čepení* Zdeňka Lukáše, *Vejr* od Jana Vičara, *Pastýři na jaro* Josefa Suka a *Hojaja hojaja* Otmara Máchy. Ze skladeb zahraničních autorů se dívčí sbor zaměřil na *In Te Domine speravi* Josquina Despreho, *Ave verum corpus* Francise Poulence, *Pseudo Yoik Lite* Jaaka Mäntyjärviho a spirituál *Now let my fly* v úpravě Staceyho Gibbsse.

Sbormistři obou sborů se snaží vybírat co nejpestřejší repertoár tak, aby zpěváci dokázali přesvědčivě interpretovat odlišné skladby. Repertoár sestavují za účelem odlišných vystoupení, vždy ale kladou důraz na kreativitu a prvky, které zaujmou posluchače jak z řad laické veřejnosti, tak odborné poroty. Repertoár vybírají s ohledem na věk zpěváků, jejich technické schopnosti a vkus, nebo příležitost, ke které je určen.

4 Soutěže a festivaly

Důležitou součástí života v pěveckém sboru tvoří zájezdy na soutěže nebo festivaly. Pražská kantiléna se tak každoročně účastní nejrůznějších akcí, a to jak v České republice, tak i v zahraničí. Pro zpěváky, ale i sbormistry to může být nejdůležitější cíl, ke kterému celý rok směřují a na který se poctivě připravují. Vidina toho, že budou moci soutěžit v zahraničí před mezinárodní porotou a jinými sbory z celého světa je tak motivuje k co nejlepšímu výkonu, a zpěváky především k tomu, aby pravidelně docházeli na zkoušky, díky kterým na soutěži nebo festivalu uspějí.

Každý takovýto zájezd je skvělým prostředkem pro to, aby se kolektiv sboru stmelil. Na zahraničních festivalech či soutěžích mají zpěváci také šanci poznat cizí kulturu nebo jiné zvyky, a to prostřednictvím mezinárodní hudby, společných hudebních workshopů nebo spolupráce s ostatními pěveckými sbory, u kterých mohou být zpěváci ubytováni, a tak zažít na vlastní kůži to, jak se žije v jiné zemi. Díky účasti na mezinárodních festivalech a soutěžích si mohou zpěváci poslechnout odlišný repertoár, utvářet si vlastní názor na výkony ostatních nebo se jimi inspirovat.

Pro zpěváky je samozřejmě důležitá i zpětná vazba na to, jaký podali výkon. Pokud se jim vystoupení povede a odborná porota je náležitě ocení, vidí, že jejich tvrdá práce a příprava se vyplatily, což je může namotivovat i do dalších let.

Ocenění a úspěchy ze zahraničních soutěží a festivalů jsou pro sbor důležité i z pohledu utváření si dobrého jména a prestiže, s čímž je úzce spjata i finanční podpora

od státu, města nebo městské části ve formách grantů či dotací. Každoroční cestování do zahraničí je finančně náročné, a proto čím více úspěchů sbor má, tím větší má i šance, aby mu stát, město nebo potažmo městská část přispěly a tím si zvýšily svou prestiž zase ony. Tímto způsobem z toho těží obě strany.

Pro ilustraci zde bude krátce uvedeno několik konkrétních soutěží a festivalů, kterých se dětský a dívčí sbor Pražská kantiléna účastnil v posledních šesti letech.

4.1 *Gaude Cantem*

Prvním z festivalů je mezinárodní festival *Gaude Cantem* pořádaný v polském městě Bielsko-Biala. Roku 2020 se zde konal již po šestnácté v řadě, jeho historie ale sahá až do roku 1996, kdy se první tři ročníky nekonaly v Bielsko-Biala ale v Osvětimi. Sjížděly se sem sbory a orchestry z celého Polska. Po několikaleté odmlce se roku 2005 *Gaude Cantem* přesídlil do Bielsko-Biala. V současné době je tento soutěžní festival určen pouze pěveckým sborům a doposud ho navštívilo již 282 sborů pocházejících z různých koutů světa.⁵⁷

Soutěž probíhá v šesti kategoriích: A – dětské sbory (do 16 let), B – mládežnické sbory (do 21 let v), C – ženské nebo mužské sbory, D – univerzitní sbory, E – komorní sbory (do 18 zpěváků) a F – smíšené sbory. Repertoár by měl zahrnovat různorodé skladby, které musí být bez doprovodu nástrojů⁵⁸, součástí je i představení skladby od skladatele pocházejícího ze stejné země jako pěvecký sbor. Celé vystoupení by mělo trvat mezi 12-15 minutami, a to včetně příchodu a odchodu na scénu. Za nedodržení časového limitu pětičlenná porota sboru strhne dva body z celkového bodového ohodnocení.⁵⁹

Pražská kantiléna se této soutěže zúčastnila v posledních letech hned dvakrát. V roce 2015 ji zde reprezentoval dívčí sbor, který získal zlaté pásmo, vyhrál ve své kategorii a získal ocenění za nejlépe provedenou duchovní skladbu *Salve Regina* Javiera Bustoa. Dětský sbor se soutěže zúčastnil o tři roky později, slavil zde ale podobný úspěch

⁵⁷GAUDE CANTEM [online]. Bielsko-Biala: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: http://gaudecantem.pl/index_en.php?strona=_page/en/strona&id=17

⁵⁸ Výjimku má pouze kategorie A, která může jednu skladbu provést s doprovodem.

⁵⁹ GAUDE CANTEM [online]. Bielsko-Biala: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: http://gaudecantem.pl/index_en.php?strona=_page/en/strona&id=17

jako sbor dívčí. Vyhrál 1. místo a zlaté pásmo v kategorii dětských sborů, dále získal ocenění za nejlepší dětský pěvecký sbor soutěže a neoficiální porota ho ocenila cenou Grand Prix.⁶⁰

4.2 *European Music Festival for Young People*

Další ze soutěží, kterých se Pražská kantiléna v posledních letech zúčastnila, je Evropský hudební festival pro mladé lidi (Europees Muziekfestival voor de Juegd). Tento festival se každoročně koná první týden v květnu v belgickém městě Neerpelt. Střídavě je pořádán pro instrumentální soubory a soubory pěvecké, přičemž pokaždé hostí až šest tisíc mladých hudebníků. Festival je tak známý svou velkolepostí a energií, kterou do něj vnášejí jak organizátoři, tak jeho účastníci. Součástí festivalu je obrovský výběr z různých happeningů, workshopů nebo večerních koncertů. Jakýmsi zlatým hřebem festivalu je koncert laureátů a následná velkolepá oslava, kterou organizátoři pořádají pro všechny zúčastněné sbory, kterých je v průměru kolem 100.⁶¹

Vokální soubory na tomto festivalu proti sobě soutěží v pěti kategoriích: kategorie A1-Dětské sbory do 12 let věku s průměrným věkem menším než 11 let, A2-Dětské sbory do 14 let, B-ženské nebo mužské mládežnické sbory, C-smíšené mládežnické sbory a G-volná uskupení (folklór, jazz, gospel a spirituály, a capella sbory...) Jelikož je tento festival pořádán pro mládež, maximální věková hranice účastníků je stanovena na 28 let. Repertoár soutěže by neměl přesáhnout 10 minut a každý sbor musí provést jednu předem stanovenou povinnou skladbu.⁶²

Dětský sbor Pražská kantiléna se Neerpletského festivalu zúčastnila roku 2016. S povinnou skladbou Kristiaana Van Inglegema *La Najtingalo* získal 1. cenu.⁶³

⁶⁰ GAUDE CANTEM [online]. Bielsko-Biala: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: http://gaudecantem.pl/index_en.php?strona=_page/en/strona&id=17

⁶¹ EUROPEAN MUSIC FESTIVAL FOR YOUNG PEOPLE [online]. Neerpelt: 2021 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://emj.be/index.php?option=com_content&view=article&id=121&Itemid=205&lang=en

⁶² Tamtéž

⁶³ EUROPEAN MUSIC FESTIVAL FOR YOUNG PEOPLE [online]. Neerpelt: 2021 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://emj.be/index.php?option=com_content&view=article&id=121&Itemid=205&lang=en

4.3 *Harmonie festival*

Festival, na kterém dětský sbor také vystupoval, je Harmonie festival v malém německém městě Lindenhofhausenu, o kterém Němci hovoří jako o nejmenším festivalovém městě v Německu. I přes to ale na Harmonie festival pravidelně přijíždí více než 200 pěveckých sborů a folklórních skupin, okolo 6000 hudebníků z více než 35 zemí světa a je považován za jeden z nejvýznamnějších hudebních festivalů na světě. Festival tak nabízí kulturní rozmanitost, vysokou uměleckou kvalitu a nezapomenutelnou atmosféru. Historie festivalu sahá až do roku 1981, kdy se konal jeho první ročník, není ale pořádán každoročně, jak tomu bývá u jiných festivalů, roku 2023 se tedy budou moci sbory z celého světa zúčastnit teprve po osmé.⁶⁴

Sbory mohou soutěžit ve dvou hlavních kategoriích, v kategorii komorních souborů s povinnou skladbou nebo v kategorii sborů bez povinné skladby. V první z těchto kategorií se dále sbory rozlišují podle složení do třech dalších skupin, na ženské, mužské a smíšené, počet členů v těchto skupinách nesmí překročit 32 zpěváků. Druhá z kategorií zahrnuje 13 dalších skupin včetně například dětských, mládežnických nebo folklórních sborů.⁶⁵

Dětský sbor Pražská kantiléna se Harmonie festivalu účastnil v roce 2017 a v kategorii mládežnických sborů získal zlaté pásmo.⁶⁶

4.4 *Festival mezinárodního umění Jihlava*

Poslední uvedenou soutěží, které se Pražská kantiléna zúčastnila, je soutěž tuzemská. Jedná se o prestižní Festival mezinárodního umění Jihlava. Tento festival má dlouholetou tradici, v roce 2019 se konal již 62. ročník, a má za cíl prezentovat i premiérovat skladby soudobých autorů soutěžními i nesoutěžními sbory a uvádět je tak do sborového života. Festival sborového umění pořádá z pověření a za finančního

⁶⁴ *HARMONIE FESTIVAL: International choir competition* [online]. Limburg an der Lahn: 2021 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://harmonie-festival.de/?lang=en_us

⁶⁵ Tamtéž

⁶⁶ Tamtéž

příspěvní ministerstva kultury NIPOS-ARTAMA Praha a Společnost pro FSU, o. s. Jihlava.⁶⁷

Tento festival je každoročně rozdělen do tří sekcí, přehlídkové části, mezinárodní soutěže a odborného semináře-ateliéru. Přehlídkové části se mohou účastnit české i zahraniční sbory, které dosáhly prokazatelných úspěchů. Pokud sbor pochází z České republiky, měl by se jeho repertoár zaměřit na tvorbu českých autorů, a to především těch soudobých. Pokud se přehlídka účastní sbor zahraniční, měl by divákům a porotě představit hudbu pocházející z dané země a opět ji co nejvíce zaměřit na tu tvořenou soudobými autory. Zároveň sbory, které jsou vybrané do přehlídkové části Festivalu mezinárodního umění Jihlava, mají povinnost interpretovat jednu z oceněných skladeb Mezinárodní skladatelské soutěže Jihlava.⁶⁸

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů FSÚ Jihlava je členěna do čtyř kategorií. Kategorie 1A se účastní sbory komorní (do 24 členů), mohou být ženské, mužské nebo smíšené a musí provést povinnou skladbu. Ta může být buď novinková⁶⁹ nebo z již výše uvedené skladatelské soutěže. V kategorii 2A proti sobě soutěží velké sbory (do 60 členů), opět mohou být ženské, mužské nebo smíšené a, stejně jako v kategorii 1A, je součástí pravidel nutnost provedení povinné skladby novinkové nebo ze skladatelské soutěže. Sbory v kategorii 1B a 2B mají stejné podmínky ohledně počtu členů a složení sboru, ovšem nemusí provádět povinnou skladbu, účastní se s volným programem. Odborná porota Festivalu Jihlava je složena z českých, popřípadě zahraničních odborníků hodnotících zvlášť celkovou interpretační úroveň sboru a zvlášť provedení povinné skladby.⁷⁰

Pražská kantiléna se Mezinárodní soutěže pěveckých sborů FSÚ Jihlava zúčastnila v posledních letech dvakrát, a to dva roky po sobě. První se v soutěži představil

⁶⁷ DAŇKOVÁ, Iva. *61. festival sborového umění Jihlava 2018* [online]. Jihlava: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.fsujihlava.com/index.php?menu=153>

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Novinkovou skladbou se rozumí skladba českého skladatele a capella na libovolný text, která dosud nebyla v ČR provedena.

⁷⁰ DAŇKOVÁ, Iva. *61. festival sborového umění Jihlava 2018* [online]. Jihlava: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.fsujihlava.com/index.php?menu=153>

dívčí sbor, který soutěžil v roce 2018 v kategorii s volným programem a zvítězil v ní se zlatým pásmem. O ročník později otevřel Festival Jihlava i kategorii pro dětské sbory, ve které se s volným programem představil dětský sbor Pražská kantiléna. Slavil zde stejný úspěch v podobě výhry ve své kategorii se zlatým pásmem a zisku zvláštní ceny za provedení skladby Lojze Lebiče – *Čas*.⁷¹

Dětský i dívčí sbor Pražská kantiléna je, co se týče soutěžních a festivalových výjezdů, velmi aktivní. Běžně plánuje jeden výjezd za rok, na který se průběžně připravuje již od léta nebo podzimu. Díky vynikající práci sbormistrů i zpěváku se obě tato oddělení sboru umísťují na předních příčkách a pravidelně jsou vybráni i mezi nejlepší účastníky soutěže, kteří soutěží o Grand Prix. V soutěžní historii se Pražské kantiléně několikrát podařilo získat i tento titul nejlepšího sboru soutěže. Z tohoto důvodu je možné dětský i dívčí sbor Pražská kantiléna řadit mezi prestižní sbory v České republice.

5 Soustředění

Neodmyslitelnou součástí života ve sboru jsou i soustředění. Ta jsou pořádána pro dětský i dívčí sbor, kvůli vysokému počtu zpěváků a rozdílnému repertoáru obou sborů se ale konají odděleně. Účelem soustředění je především intenzivní práce na novém repertoáru nebo příprava na soutěž.

5.1 Soustředění dětského sboru

Pro dětský sbor jsou během roku připravena dvě hlavní soustředění, letní a jarní, která se konají pravidelně ve stejnou dobu a jsou pro všechny členy sboru povinná. Kromě letního a jarního soustředění bývají zařazena ještě mimořádná soustředění, která jsou dle potřeby uspořádána před důležitou soutěží nebo výjezdem do zahraničí.

Nejdůležitějším soustředěním dětského sboru je **letní soustředění** konané vždy předposlední týden v srpnu. Zpěváci týden tráví na zámku Štěkeň u Strakonice, kde je pro ně připraven jak intenzivní program sborových zkoušek, tak i zábavné odpolední a večerní aktivity.

⁷¹ DAŇKOVÁ, Iva. *61. festival sborového umění Jihlava 2018* [online]. Jihlava: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.fsujihlava.com/index.php?menu=153>

Účelem tohoto soustředění je bezpochyby nácvič nového repertoáru, na který díky celému týdnu vznikne dostatek času a prostoru a zpěváci tak mají šanci si ho lépe zažít. Dalším z důležitých funkcí tohoto soustředění je zařazení nových zpěváků do sboru. Zásluhou celého týdne stráveného se staršími členy sboru mají šanci pochopit dynamiku sboru, zvládnout udržení se ve svém novém hlase a zvyknout si na odlišnou práci dětského sboru. Zároveň jsou díky odpoledním a večerním programům prohlubovány přátelské vztahy jak mezi samotnými zpěváky, tak mezi zpěváky a sbormistry. Letní soustředění proto výrazně napomáhá stmelení kolektivu, což následně pozitivně ovlivňuje práci ve sboru po celý rok.

Letní soustředění má pevný předem připravený harmonogram, kterým se zpěváci řídí každý rok. Je možné ho rozdělit na program sborových zkoušek a program zaměřený na stmelení kolektivu, pohyb nebo odpočinek.

V rámci programu sborových zkoušek jsou každý den zařazeny tři, dopolední, odpolední a večerní.

Dopolední zkouška je nejdelší, trvá přibližně tři hodiny. Začátek zkoušky je vždy zaměřen na kvalitní rozezpívání, aby si zpěváci v tomto intenzivním režimu neponičili hlasivky. Následuje dělená zkouška, kdy se každý hlas samostatně zaměřuje na svou melodii a zpěvákům je dán prostor si ji lépe upevnit. V rámci dělených zkoušek jsou zpěváci často rozděleni do dvojic, ve kterých si danou část skladby zkoušejí, čímž se efektivně předejde budoucím nepřesnostem. Zároveň se zpěváci učí nespoléhat pouze na kolegy vedle sebe, ale být si jistí svým vlastním zpěvem. Ke konci zkoušky se všechny hlasy opět společně sejdou a některé z nově naučených částí vyzkouší dohromady, aby si pomalu zvykli na celou harmonii všech hlasů.

Odpolední zkouška trvá již kratší dobu, obvykle dvě hodiny. Je zaměřena především na společné zpívání, kdy se skladba, nebo její část, dává dohromady. Sborníci díky této zkoušce odhalí případné problémy, které s jednotlivými hlasy vyřeší v nadcházející dělené zkoušce. V případě potřeby je dělená zkouška zařazena i v odpoledním zpívání.

Večerní zkouška je z celého dne nejkratší, trvá přibližně hodinu. Jsou v ní zahrnuty nejméně náročné aktivity jako opakování již známých skladeb nebo jejich částí.

Jelikož je soustředění plánováno pro děti, je nutné, aby do něj byly zařazeny i zábavné prvky a aktivity, na které se děti budou těšit a budou si při nich moci

odpočinout, odreagovat se a pobavit se s přáteli. O program se starají vybrané členky z dívčího sboru, které předem vymyslí téma celého soustředění a dílčí týmové hry nebo jiné kreativní aktivity, které děti provází celým soustředěním. Tento zábavný program probíhá vždy v odpoledních hodinách mezi poledním klidem a odpolední sborovou zkouškou. Každý večer po večerní zkoušce si navíc organizátorky připravují jednu scénku, která svým obsahem posouvá děj celého příběhu do dalšího dne. Po tomto vystoupení jeden z týmů shrne celý den podle své fantazie. Děti tak mohou například složit píseň, báseň nebo vymyslet vtipnou scénku, která vystihne dění celého dne. Přípravou tohoto vystoupení dostanou děti šanci se kreativně rozvíjet, a ještě více si upevnit své přátelské vztahy.

Předposlední den soustředění koná Pražská kantiléna na zámku koncert, na kterém posluchačům z řad rodičů a obyvatel vesnice představí skladby, které během celého soustředění nacvičila.

Druhým z pravidelných soustředění dětského sboru Pražská kantiléna je **jarní soustředění** konané v období jarních prázdnin. Toto jarní soustředění se vždy konalo v Bedřichově, v posledních dvou letech mělo být ale kvůli vysokému počtu zpěváků přesunuto do Žihle. Z důvodů pandemické situace v České republice tato dvě soustředění neproběhla.

Jarní soustředění trvá pouze tři dny, jeho program je však velmi podobný tomu z letního soustředění. Každý den mají zpěváci opět tři zkoušky, dopolední – dělenou, odpolední a večerní, které jsou doplněny o doprovodný program připravený z řad dobrovolníků členek dívčího sboru. Tento odpolední program již ale nemá společné téma, jedná se jen o rozličné hry, které slouží k odreagování se od zpěvu.

Účelem jarního soustředění je především nácvik skladeb, se kterými budou zpěváci vystupovat na soutěžích nebo festivalech.

Pro tyto účely slouží i **mimořádná soustředění**, která jsou zařazena před důležitou soutěží, koncertem nebo zahraničním výjezdem. Členové dětského sboru se o víkendu sejdou v jejich klasické sborové třídě ZUŠ a společně se sbormistry nacvičují a doladují poslední detaily v repertoáru určeném pro důležité veřejné vystoupení. Tyto dva dny probíhají ve dvou zkouškách, jedné dopolední a druhé odpolední.

5.2 *Soustředění dívčího sboru*

Soustředění dívčího sboru je na rozdíl od dětského sboru založeno na individuálnějším přístupu a domluvě. Důvodem je skutečnost, že všechny členky jsou dospělé, často zaměstnané nebo mají rodinu s malými dětmi. Není tak možné pořádat týdenní soustředění jako tomu je v dětském sboru. Soustředění dívčího sboru tak trvá maximálně tři dny a je obvykle pořádáno o víkendu v ZUŠ, kam zpěvačky dopoledne přijdou a odpoledne se mohou opět vrátit domů.

V předchozích letech se dívčí sbor spolu s dětským účastnil tři dny letního soustředění na zámku Štěkeň. S přibývajícimi členy ale postupně dětský sbor zaplnil celou kapacitu zámku, což dívčímu sboru znemožnilo účast. Poslední roky je tak pro dívčí sbor pořádáno samostatné **podzimní soustředění**, které se jako jediné koná mimo prostory ZUŠ. Na podzimní soustředění dojíždí zpěvačky do Kostelce nad Černými lesy. Toto místo se nachází nedaleko Prahy a je tak snadno dostupné i bez zajištění společné dopravy autobusem. Rozvržení programu zkoušek se neliší od programu dětského sboru, nacvičuje se vždy dopoledne, odpoledne a večer. Pro dívčí sbor již ale není pořádán doprovodný program, ten si každý zařídí podle sebe a své potřeby.

Účelem podzimního soustředění je, stejně jako u dětského sboru, nacvik nového repertoáru a upevnění přátelských vztahů ve sboru.

Jarní a mimořádná soustředění probíhají vždy v ZUŠ a bývají záležitostí jednoho víkendu. Jsou rozdělena na dvě zkoušky denně, dopolední a odpolední, v rámci kterých se zpěvačky připravují na důležité koncerty, soutěže nebo zahraniční výjezdy.

Díky pravidelnosti soustředění dětského i dívčího sboru je možné předem naplánovat práci na repertoáru tak, aby byl připraven na konkrétní událost. Soustředění jsou velmi přínosná především z důvodu, že všichni zpěváci intenzivně nacvičují každý den, čímž se výrazně zvyšuje efektivita nacviků repertoáru, a naopak snižuje potřeba opakovat na zkouškách každý týden stejné hudební problémy. Práce ubíhá o poznání rychleji, což pozitivně motivuje jak sbormistry, tak i samotné zpěvačky. Zároveň soustředění pozitivně ovlivňují přátelské vztahy mezi jeho členy a sbormistry a pomáhá ke stmelování celého kolektivu.

6 Významné spolupráce sboru

Různorodé spolupráce sboru jsou nedílnou součástí života v Pražské kantiléně. Může se jednat o umělecké spolupráce, při kterých vznikne spojení profesionálního souboru, uměleckého tělesa nebo organizace s daným pěveckým sborem, dále sbory mohou spolupracovat mezi sebou, a to jak v rámci České republiky, tak i zahraničí.

Každá z takovýchto spoluprací posouvá sbor dopředu, a ten díky nim sbírá cenné zkušenosti. Záslouhou aktivní spolupráce se Pražské kantiléně naskytla příležitost zpívat na různorodých místech, získala z ní zážitky a motivovala ji k další práci. Spolupráce zároveň slouží jako vizitka samotného sboru, který se díky nim dostane do povědomí veřejnosti, stoupá mu prestiž a stává se tak atraktivnější pro případnou finanční podporu k dalším aktivitám.

6.1 Umělecké spolupráce

Pražská kantiléna za svou historii spolupracovala s mnoha hudebními tělesy, a to jak na edukačních nebo benefičních koncertech, tak i na dalších akcích. Mezi ty nejvýznamnější se řadí spolupráce s Českou filharmonií, Orffovou společností a Českou televizí.

Spolupráce, ve které se Pražská kantiléna spojila hned s několika významnými institucemi, byl vánoční edukační koncert ve Dvořákově síni Rudolfiny. Jednalo se o koncert s názvem **Král a chud'as**, na kterém se podíleli lektoři České filharmonie a Orffovy společnosti, barokní orchestr Collegium Marianum a dětský sbor Pražská kantiléna. Program probíhal celý den a děti v něm měly možnost se zúčastnit hudebních dílen, kde pomocí her poznávaly barokní hudbu. Byl zakončen koncertem proloženým mluveným slovem vypravěče Pavla Tesaře. Koncert Král a chud'as neprobíhal klasicky, ale bylo do něj v průběhu zapojováno publikum tak, aby po celou dobu koncertu děti udržely pozornost a poznaly tak hudbu zábavnou formou. O celé akci byla natočena reportáž Českou televizí.⁷²

⁷² Král a chud'as v Rudolfinu. In: *Události v kultuře* [televizní pořad]. ČT art, 27.11.2016 19:00. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097206490-udalosti-v-kulture/216411000121127/obsah/506831-kral-a-chudas-v-rudolfinu>

Podobnou spoluprací byla akce s názvem **Piknik v Rudolfinu**. Ta byla také koncipována jako edukační celodenní program pro děti zakončený koncertem. Tentokrát se na něm ale po boku Pražské kantilény podílela Česká studentská filharmonie. Tímto pohádkovým koncertem děti mluveným slovem opět prováděl vypravěč Pavel Tesař.⁷³

V rámci umělecké spolupráce se Pražská kantiléna ukázala i ve filmu. Jednalo se o **film Rašín** produkovaný Českou televizí. Vybraní zpěváci Pražské kantilény v něm vystoupili se skladbou *Má hvězda*.⁷⁴

Dalšími uměleckými spolupracemi bylo pro Pražskou kantilénu vystoupení na několika koncertech **Pocta tvůrcům**, kdy spolu s dalšími sbory a hudebníky vzdali čest významným českým skladatelům. Mezi tyto skladatele patřil například Petr Eben, Zdeněk Lukáš nebo Bohuslav Martinů.⁷⁵

V neposlední řadě Pražská kantiléna pravidelně spolupracuje na sbormistrovských koncertech studentů Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.⁷⁶

6.2 Spolupráce mezi českými sbory

V tomto typu spolupráce jde především o to, aby se zpěváci z obou sborů vzájemně spřátelili, poznali jiný styl zpěvu nebo jeho výuky, a vyzkoušeli si zpívat i s jiným sbormistrem, než na jakého jsou zvyklí. Společně si tak sbory navzájem vyměňují zkušenosti a inspirují se od sebe jak v repertoáru, tak i v jiné práci související se sborovým zpěvem. Vyvrcholením této spolupráce může být společné uspořádání koncertu, setkání na soutěži nebo například pomoc při organizaci sborového festivalu.

Pražská kantiléna takto spolupracuje s velkým množstvím sborů z Prahy i celé České republiky. S některými z nich Pražská kantiléna pořádala koncerty, setkala se s nimi na soutěžích nebo jim poskytla ubytování, když se sbor účastnil soutěže konané

⁷³ Piknik v Rudolfinu s jarním filharmonickým koncertem. *Kudyznudy.cz* [online]. [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/piknik-v-rudolfinu-s-jarnim-filharmonickym-koncert>

⁷⁴ Pražská kantiléna ve filmu! *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/prazska-kantilena-ve-filmu/>

⁷⁵ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁷⁶ Tamtéž

v Praze. K pražským spřáteleným sborům se řadí například dětské sbory **Rolníčka**, **Radost**, **Svítání** nebo **Slavíčci**. Zástupci sborů z jiných měst, se kterými Pražská kantiléna spolupracuje, jsou například **Štývarův dětský sbor** z Třince, **Dětský pěvecký sbor Červánek** z Červeného Kostelce nebo **Domino** z Opavy.⁷⁷

6.3 Zahraniční spolupráce

Zahraniční spolupráce probíhají na podobném principu jako spolupráce mezi českými sbory. Sbory, orchestry nebo celé hudební školy si mezi sebou vyměňují zkušenosti, vzájemně se inspirují a dostávají šanci poznat nový zahraniční repertoár. Pro Pražskou kantilénu jsou tyto spolupráce klíčové a navazuje jich mnoho. Díky zahraničním spolupracím mohou zpěváci vycestovat do nejrůznějších zemí, kde s daným sborem nebo jiným souborem mohou uspořádat koncerty, společné výlety nebo další hudební i nehudební akce.

Sbory, se kterými Pražská kantiléna dlouhodobě spolupracuje, pochází z celého světa. Zástupcem evropské země je například **dětský sbor Zvezdice** ze srbského města Leskovac. Tuto spolupráci započala návštěva srbského sboru v České republice roku 2012, který se na svém koncertním turné roku 2012 setkal s více sbory, jako například se Sušickým dětským sborem nebo se sborem Carmina z Rychnova nad Kněžnou. O rok později navštívila Pražská kantiléna Leskovac na své cestě na Ohridský festival, na kterém oba sbory následně vystoupily. Další ze zahraničních sborových spoluprací je například **Taipei Male Choir** z Tchaj-wanu nebo **Eastern Children Choir** z Jihoafrické republiky.

Velmi významnou spoluprací je pro Pražskou kantilénu **hudební škola „Marios Tokas“** z kyperského města Limassol. S touto školou spolupracuje nejen Pražská kantiléna, ale celá ZUŠ Jižní město. Hudebníci z obou těchto škol se pravidelně navštěvují a pořádají společné koncerty. Pražská kantiléna si za doprovodu hudebníků z kyperské školy zazpívala naposledy roku 2013 a v blízké době s touto školou plánuje nové koncerty. Další hudební škola, se kterou Pražská kantiléna spolupracuje, je

⁷⁷ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

například **Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna** z polského města Bielsko-Biala.⁷⁸

Poslední ze spoluprací Pražské kantilény je spolupráce se zahraničním orchestrem, jehož zástupcem může být například **Orange County Youth Symphony** ze Spojených států amerických.⁷⁹

Veškerá spolupráce přináší zpěvákům ve sboru cenné zkušenosti. Umělecké spolupráce jim zajistí možnost své reprezentace a práce s profesionálními hudebními tělesy. Spolupráce mezi jednotlivými sbory jim poskytuje pohled na práci v ostatních sborech, možnost sbory porovnávat a tím si utvořit názor na úroveň vlastního sboru. Díky zahraničním spolupracím poznávají zpěváci cizí kultury, učí se komunikovat v cizích jazycích a všimnout si rozdílů v přístupu ke skladbám i samotné práce ve sboru.

7 Sbormistři

7.1 Zuzana Drtinová

Zuzana Drtinová je zakladatelkou celého sboru Pražská kantiléna, jeho uměleckou vedoucí a sbormistryní přípravných oddělení. Na ZUŠ Jižní město (při které Pražská kantiléna působí) zároveň zastává pozici zástupkyně ředitele.

V roce 1979 absolvovala Pedagogickou fakultu UK v oboru český jazyk a hudební výchova. Při založení sboru jí byl velkou inspirací profesor Jiří Kolář, kterého poznala jako členka jeho pěveckého sboru Iuventus Paedagogica. Za svůj příspěvek k rozvoji dětského sborového umění získala v roce 2018 ocenění Františka Lýska, které potvrzuje její vynikající práci se sborem Pražská kantiléna.⁸⁰

Osobnost Zuzany Drtinové jakožto sbormistryně by se dala popsat jako klidná, vždy pozitivní a vstřícná. Zpěváky dokáže vždy motivovat a přenést na ně pohodu. Zároveň má Zuzana výborné organizační schopnosti, díky kterým se mohl sbor od jeho založení stále vyvíjet. Ze Zuzany je vždy cítit láska ke své práci, k hudbě a k dětem.

⁷⁸ Tamtéž

⁷⁹ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁸⁰ O sbor pečují. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/o-sbor-pecuji/>

7.2 *Karolína Řepová*

Sbormistryní dětského sboru je Karolína Řepová. Ta na Pedagogické fakultě UK vystudovala hudební výchovu a sbormistrovství. Kromě vedení dětského sboru Pražská kantiléna je sbormistryní smíšeného pěveckého sboru Ajeto a přípravných oddělení Kühnova dětského sboru. Zároveň vyučuje hudební výchovu na ZŠ Generála Fajtla a je lektorkou České Orffovy společnosti, České filharmonie a Symfonického orchestru hl. města Prahy FOK.⁸¹

Její výjimečný sbormistrovský talent postřehla i Unie českých pěveckých sborů, která jí v roce 2018 udělila ocenění Sbormistr – Junior, které získávají nadějní mladí sbormistři do 35 let.⁸²

Osobnost Karolíny Řepové vyniká především v její kreativitě, hudebním nadšení elánu. Karolína je velmi otevřená a přátelská, což dopomáhá k dobrým vztahům ve sboru. Zároveň je ale velmi precizní ve své práci, což ve spojení s přátelskou povahou, energií a sbormistrovským talentem tvoří kombinaci vynikajícího sbormistra.

7.3 *Anna-Marie Lahodová*

Druhou sbormistryní dětského sboru je Anna-Marie Lahodová. Ta je absolventkou Pedagogické fakulty v Plzni v oboru hudební výchova a sólový zpěv.

Je členkou opery Divadla J. K. Tyla v Plzni, kde zároveň vede i dětský sbor. S jejími pěveckými kvalitami se lze setkat i ve vokálním souboru KrisKrosKvintet, který založila a je jednou z autorek jejich hudebních aranžů.⁸³

Anna-Marie do sboru vnáší svou vynikající pěveckou techniku. Od jejího příchodu tak kvalita samotného zpěvu výrazně vzrostla. Osobnost Anny-Marie je energická a velmi otevřená. Oproti ostatním sbormistrů je Anna-Marie nejráznější, zároveň je ale vždy velmi vstřícná a má skvělý smysl pro humor.

⁸¹ O sbor pečují. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/o-sbor-pecuji/>

⁸² Tamtéž

⁸³ Tamtéž

7.4 *Lea Esserová*

Lea Esserová v současné době působí jako sbormistryně přípravných oddělení a dívčího sboru Pražské kantilény. Její jméno je se sborem spjato již od roku 2006, kdy vedla všechna oddělení Pražské kantilény. Díky její vynikající práci se sbor od tohoto roku začal rozvíjet a dosahovat úspěchů jak na české, tak i zahraniční scéně.

V roce 2007 byla oceněna jako Sbornistr – junior, což později za svou kariéru v Pražské kantiléně několikrát potvrdila. Za svůj mimořádný dirigentský výkon získala cenu například na německém Harmonie Festivalu, rakouském mezinárodní soutěži Ave Verum nebo pražské soutěži Praga Cantat.⁸⁴

Lea Esserová absolvovala Pedagogickou fakultu UK v oboru hudební výchova a sbormistrovství. Při jejím studiu navštěvovala třídy profesora Jiřího Koláře a Ivany Štíbrové. V rozmezí let 2003 a 2008 působila jako odborný pracovník v organizaci NIPOS-ARTAMA, kde se zaměřovala na dětský sborový zpěv.⁸⁵ V současné době zde zastává funkci členky Odborné rady pro hudební výchovu a dětský sborový zpěv.⁸⁶

Lea Esserová je nejvýraznější sbormistrovskou osobností Pražské kantilény. Na každé zkoušce vyzařuje obrovským množstvím energie, kterou přenáší na zbytek sboru a motivuje zpěváky k co nejlepší práci. Má velmi přátelskou povahu, díky které ve sboru vždy panují téměř rodinné vztahy. Zároveň je velmi talentovanou sbormistryní, zpěvačkou

i klavíristkou, což je spolu s jejími osobnostními rysy dokonalou kombinací sbormistra.

⁸⁴ MALCOVÁ, Kateřina. *Činnost pěveckých sborů při ZUŠ se zaměřením na sbor Pražská kantiléna*. Praha, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Tichá, Alena.

⁸⁵ O sbor pečují. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/o-sbor-pecuji/>

⁸⁶ Odborná rada pro dětský sborový zpěv: Seznam členů odborné rady pro dětský sborový zpěv. *NIPOS* [online]. Praha: NIPOS, 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.nipos.cz/odborna-rada-pro-detsky-sborovy-zpev/>

7.5 *Martina Spiritová*

Martina Spiritová je sbormistryní přípravných oddělení a dívčího sboru Pražská kantiléna. Zároveň na ZUŠ Jižní město vyučuje hudební teorii v rámci předmětu všeobecné hudební výchovy, který navštěvují všichni studenti hudebních oborů.

Je absolventkou magisterského studia Filosofické fakulty UK a magisterského a doktorského studia sbormistrovství na Pedagogické fakultě stejné univerzity. Pěvecky působí v Ensemble Hilaris, jako sbormistryně vede kromě Pražské kantilény spolu se svým manželem pěvecký sbor při VŠE Musica Oeconomica Pragensis. Je lektorkou několika hudebních workshopů, autorkou interaktivní učebnice hudební teorie pro Mezinárodní konzervatoř v Dubaji a pro operu Národního divadla připravuje edukativní programy pro děti.⁸⁷

Osobnost Martiny Spiritové je ze všech sbormistryní nejkldnější. Má kladný vztah k dětem, které dokáže, společně se zpěvem, hravou formou naučit i základy hudební teorie. Vnáší do sboru především svou vášeň k hudbě, kterou dokáže přenést i na zpěváky. Je více emoční typ člověka, a tak se díky ní zpěváci učí prožívat hudbu a přemýšlet nad ní z výrazového hlediska.

Podobu celého sboru pomáhají utvářet právě sbormistři. Každá ze sbormistryň vnáší do sboru své odlišné kvality a zpěváci tak získávají možnost pracovat pod vedením různých osobností. Díky vynikajícím schopnostem sbormistrů všech oddělení se Pražská kantiléna neustále rozvíjí a roste její umělecká kvalita.

8 **Budoucnost sboru**

Pěvecký sbor Pražská kantiléna se, stejně jako téměř každý člověk či organizace, dostala do nejistoty zapříčiněné současnou pandemickou situací. Nikdo ve sboru tak není schopný s jistotou říci, jak bude vypadat příští sborová sezóna.

Doposud počet zpěváků ve sboru každým rokem rostl, nyní, po více než roce bez klasických sborových hodin, očekávají sbormistři Pražské kantilény jejich výrazný pokles. Na jednu stranu není ideální, že sbor takto přijde o část svých členů, svým

⁸⁷ O sbor pečují. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://prazsakantilena.cz/o-sbor-pecuji/>

způsobem to ale vyřeší problém s nadměrným množstvím uchazečů. Poslední roky byla kapacita všech oddělení sboru natolik přetížená, že pokud děti nezačaly chodit do sboru od malička, do starších oddělení už téměř neměly šanci se kvůli velkému zájmu dostat. Pandemie a s ní spojený očekávaný pokles členů sboru tak může otevřít dveře novým uchazečům, kteří do této chvíle nedostali příležitost se do sboru připojit.⁸⁸

Před vypuknutím pandemie měla Pražská kantiléna naplánováno několik jarních a letních výjezdů do zahraničí. Na letošní soutěžní sezónu žádné neplánovala, a tak, pokud se zmíněné zrušené soutěže neotevrou se zpožděním právě letos, zůstane Pražská kantiléna již druhým rokem bez možnosti vystoupit na soutěžním nebo festivalovém pódiu.⁸⁹

Co se týče zájezdů plánovaných do budoucna, má Pražská kantiléna v úmyslu se se sborem podívat do Japonska. Díky sbormistryni Anně-Marii, která v dětství zpívala ve sboru Bambini di Praga, kteří byli proslulí svými cestami do Japonska, zde má i Pražská kantiléna kontakty, a tak se sbor může v budoucnu těšit i na první zájezd do Asie.

Obecná vize sboru do budoucna je podle sbormistryně Zuzany především účastnit se krásných koncertů, vést dále spolupráce a navštívit další místa v zahraničí. Doufá, že sbormistři budou mít stále tolik energie, kterou budou moci předávat dětem, děti chut' zpívat a rodiče je budou v jejich zájmech i nadále podporovat. Vyzdvihuje, že zpěváci ani sbormistři nesmí zapomenout na radost z práce. Jakmile začnou radost opomíjet a klást si za cíl úspěchy, bude to chyba, která celý sbor povede zpátky.⁹⁰

„Když jsem před lety s jedním studentem, co psal na sbor práci, dělala rozhovor, tak se mě ptal: ‚Zuzko, co je tvoje meta? Co by sis přála?‘ A já jsem tenkrát říkala tak trošku nesmyslně: ‚No, udělat koncert v Rudolfinu.‘ Protože to bylo něco absolutně nemyslitelného. A ono se nám to podařilo. My už jsme asi dvakrát nebo třikrát vyprodali Rudolfinum! Ted' si žádný takovýhle cíle nekladu, mně se splnilo Rudolfinum, tak jen s nadsázkou na závěr řeknu, že bych si přála s Kantilénou zazpívat v Carnegie hall.“⁹¹

⁸⁸ Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ Tamtéž

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo utřídit a komplexně sjednotit teoretické informace o pěveckém sboru Pražská kantiléna do jednoho celku a poskytnout tak vhled do jeho historie i současné podoby.

Pěvecký sbor Pražská kantiléna prošel od roku svého založení výraznou proměnou. Z původních dvaceti zpěváků jich dnes ve všech odděleních sboru zpívá téměř 550. S dobou se zvýšila i jeho úroveň a prestiž, a to především díky všem vynikajícím sbormistryním, které v Pražské kantiléně působily.

Na práci ve sboru si pomoci hudebních her a jiných aktivit zvykají nejmladší zpěváci ve třech přípravných odděleních, Kuřátkách, Koťátkách a Kantilénce.

Repertoár dětského a dívčího sboru je rozdílný, sbormistři obou oddělení ale dbají především na pestrost všech skladeb z hlediska žánrů, hudebních období nebo jazyků. Repertoár je v práci rozdělen do čtyř skupin, kmenový, soutěžní, vánoční a aktuální, přičemž v každé ze skupin je zmíněn výběr konkrétních skladeb, které dětský a dívčí sbor za posledních pět let nacvičil.

Vysoká umělecká úroveň sboru je potvrzena jeho velmi úspěšnou reprezentací na českých i zahraničních soutěžích a festivalech. Každoročně oba sbory získávají od poroty výborná hodnocení, která zvyšují jejich prestiž. Všechny úspěchy sboru jsou největší zásluhu sbormistrů, kteří do své práce vkládají obrovskou energii, díky které mají zpěváci chuť se stále zlepšovat. Příprava sboru na zahraniční cesty je časově náročná, a tak je třeba pravidelně uspořádat několik soustředění. Na těch dětský i dívčí sbor intenzivně nacvičuje vybraný repertoár a zároveň prohlubuje přátelské vztahy mezi zpěváky i sbormistry. Neodmyslitelnou součástí života ve sboru jsou i spolupráce s profesionálními hudebními tělesy a s ostatními českými a zahraničními sbory.

Bakalářská práce Dětský a dívčí sbor Pražská kantiléna poskytuje ucelený pohled na fungování úspěšného sboru, a může tak sloužit jako inspirace sbormistrům zakládajícím nový pěvecký sbor. Přínosné pro ně mohou být informace o stylu výuky sborového zpěvu v přípravných odděleních Pražské kantilény, významu soustředění nebo složení repertoáru.

I přes nepřízeň okolností uplynulého roku věřím, že v tom následujícím Pražská kantiléna opět nastartuje svou klasickou činnost a zpěváci všech oddělení se budou moci dále plnohodnotně hudebně rozvíjet.

Seznam použitých zdrojů

DAŇKOVÁ, Iva. *61. festival sborového umění Jihlava 2018* [online]. Jihlava: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.fsujihlava.com/index.php?menu=153>

EUROPEAN MUSIC FESTIVAL FOR YOUNG PEOPLE [online]. Neerpelt: 2021 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://emj.be/index.php?option=com_content&view=article&id=121&Itemid=205&language=en

FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ. *Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty*. Praha: Supraphon, 1969.

GAUDE CANTEM [online]. Bielsko-Biala: 2018 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: http://gaudecantem.pl/index_en.php?strona=_page/en/strona&id=17

HAMAN, Jaroslav a SKOPAL, Jiří. *Dětský pěvecký sbor na prvním stupni základní školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1991. ISBN 80-7041-372-7.

HARMONIE FESTIVAL: International choir competition [online]. Limburg an der Lahn: 2021 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://harmonie-festival.de/?lang=en_us

JAREŠ, Stanislav a Jaroslav SMOLKA. *Malá encyklopedie hudby*. [2. vyd.], v Supraphonu 1. vyd. Praha: Supraphon, 1983.

Král a chudšas v Rudolfinu. In: *Události v kultuře* [televizní pořad]. ČT art, 27.11.2016 19:00.

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097206490-udalosti-v-kulture/216411000121127/obsah/506831-kral-a-chudas-v-rudolfinu>

MALCOVÁ, Kateřina. *Činnost pěveckých sborů při ZUŠ se zaměřením na sbor Pražská kantiléna*. Praha, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Tichá, Alena.

O sbor pečují. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/o-sbor-pecuji/>

Odborná rada pro dětský sborový zpěv: Seznam členů odborné rady pro dětský sborový zpěv. *NIPOS* [online]. Praha: NIPOS, 2021 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.nipos.cz/odborna-rada-pro-detsky-sborovy-zpev/>

Piknik v Rudolfinu s jarním filharmonickým koncertem. *Kudyznudy.cz* [online]. [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/piknik-v-rudolfinu-s-jarnim-filharmonickym-koncert>

PLATÓN. *Platónovy spisy*, Svazek V: Minós. Zákony. Epinomis. Listy. Výměry. O spravedlivu. O zdatnosti. Démodikos. Sisyfos. Eryxias. Axiochos. Ledňáček. Epigramy. Praha: OIKOYMENH, 2003. sv. Svazek V s. 57. ISBN 80-7298-068-8.

POMAHAČ, J. Dětský pěvecký sbor. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960.

Pražská kantiléna ve filmu! *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/prazska-kantilena-ve-filmu/>

Pražská kantiléna [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/>

Pražská kantiléna: Rozvrh zkoušek sborového zpěvu. *ZUŠ Jižní město* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://www.zusjm.cz/index.php?page=page&ionid=31>

Pro členy: Dětský sbor. *Pražská kantiléna* [online]. Praha: 2021 [cit. 2021-5-1]. Dostupné z: <https://prazskakantilena.cz/pc/pc-detsky/>

REINER, Karel. *Pěvecký sbor: methodická příručka pro vedoucí a členy pěveckých souborů*. Praha: Orbis, 1955.

Rozhovor se Zuzanou DRTINOVOU, zakladatelkou sboru. Praha 15.4.2021. osobní archiv autora

STAŠEK, Čestmír. *Učíme se zpívat ve sboru*. Praha: Panton, 1960. Čtení o hudbě.

ŠTĚPÁN, Pavel. *Jak pracovat v dětských pěveckých souborech*. Praha: Mladá fronta, 1955. Edice kulturního materiálu.

ŠTÍBROVÁ, Ivana a Jiří KOLÁŘ. *Sborový zpěv a řízení sboru I*. Netolice: Jc-Audio, c2009. ISBN 978-80-87132-06-7.

VAJDA, Michal. Obecný význam práce v dětském sboru. In: *Sborník Teoretické reflexe hudební výchovy*. [online]. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2007. [cit. 2021-03-13]. ISSN 1803-1331.

VRKOČOVÁ, Ludmila. *Slovníček základních hudebních pojmů*. Vyd. 1. [Praha: nákladem vlastním], 1994, ISBN 80-901-6111-1.

Seznam příloh

Příloha I: Dětský sbor Pražská kantiléna	
Příloha II: Dívčí sbor Pražská kantiléna	
Příloha III: Logo Pražské kantilény	
Příloha IV: Zuzana Drtinová.	
Příloha V: Karolína Řepová.	
Příloha VI: Anna-Marie Lahodová.....	
Příloha VII: Lea Esserová.....	
Příloha VIII: Martina Spiritová	
Příloha IX: Představení Král a chud'as	
Příloha X: Článek v časopisu Klíč.....	
Příloha XI: Nejnovější CD Pražské kantilény	
Příloha XII: Ukázka programu koncertu	
Příloha XIII: Pořadatelství Pražské kantilény.....	
Příloha XIV: Účast na festivalech	
Příloha XV: Zahraniční spolupráce	
Příloha XVI: Spolupráce v rámci ČR.....	
Příloha XVII: Další spolupráce	
Příloha XVIII: Účast na soutěžích.....	
Příloha XIX: Nejnovější CD Pražské kantilény	
Příloha XX: Repertoár (2016-2021)	

Přílohy

Příloha I: Dětský sbor Pražská kantiléna. Zdroj: Facebooková stránka Pražské kantilény

Příloha II: Dívčí sbor Pražská kantiléna. Zdroj: Facebooková stránka Pražské kantilény

Příloha III: Logo Pražské kantilény. Zdroj: Facebooková skupina Pražské kantilény

Příloha IV: Zuzana Drtinová. Zdroj: Pražská kantiléna

Příloha V: Karolína Řepová. Zdroj: Pražská kantiléna

Příloha VI: Anna-Marie Lahodová. Zdroj: Pražská kantiléna

Příloha VII: Lea Esserová. Pražská kantiléna

Příloha VIII: Martina Spiritová. Zdroj: Pražská kantiléna

Příloha IX: Představení Král a chud'as. Zdroj: Facebooková skupina Pražské kantilény

DALŠÍ VELKÝ
ÚSPĚCH PUTUJE NA
JIŽNÍ MĚSTO

Pražská kantiléna opět vyhrála mezinárodní soutěž

Dívčí sbor Pražská kantiléna se pod vedením sbormistryň Karolíny Řepové a Anny-Marie Lahodové ve dnech 1.–5. 5. 2019 zúčastnil 18. ročníku mezinárodního festivalu pěveckých sborů Venezia in Musica, který se konal v italských Benátkách a nedalekém městečku Caorle.

Dívčí sbor se v průběhu čtyř soutěžních dnů představil mezinárodní porotě – složené ze zástupců Itálie, Portugalska a Srí Lanky – hned ve dvou kategoriích. V kategorii ženských sborů vystoupila Pražská kantiléna s průřezovým repertoárem od renesance (Giovanni Pierluigi da Palestrina: Pueri Hebraeorum) přes romantismus (Felix Mendelssohn Bartholdy: Laudate pueri) až po současnost (Zdeněk Lukáš: Poselství hudby, Petr Koronthály: Husička divoká). Ve folklorní kategorii sbor představil české autory a jejich zpracování lidových písní

(Zdeněk Lukáš: Kravarky; Bohuslav Martinů: Vynášení smrti; Ivan Hrušovský: Slněčné hry; Eugen Suchoň: Bodaj by vás vy mládenci).

Soutěžní program byl zpestřen několika hudebními zážitky, při kterých se měly možnost setkat všechny vystupující sbory, reprezentující vedle Itálie i Rakousko, Českou republiku, Thajsko, Slovinsko, Chorvatsko či Kazachstán. Festival byl zahájen koncertem v Duomo di Santo Stefano (Caorle), Pražská kantiléna vystoupila na festivalovém koncertě

v Chiesa Porto Santa Margherita (Caorle) a zúčastnila se i průvodu městem. Během nabitých dní festivalu měla Pražská kantiléna také dvakrát možnost představit se porotě v rámci workshopů a vyslechnout si tak cenné rady od zkušených sbormistrů a dirigentů. Možná i díky nim, ale jistě kvůli pílì, nadšení a lásce k hudbě, které k tomuto sboru neodmyslitelně patří, se stala Pražská kantiléna nejen vítězem obou kategorií a držitelem speciální ceny za provedení Vynášení smrti od Bohuslava Martinů, ale také vítězem finále Grand Prix, v němž se porotě představila a capella skladbami soudobých autorů Anděl Boží (David Vaňáč) a De bello Gallico (Erika Budaj).

Lucie Linhartová ZUŠ Jižní Město

Příloha X: Článek v časopisu Klíč. Zdroj: Facebooková skupina Pražské kantilény

PRAŽSKÁ KANTILÉNA

V proměnách českého roku

Příloha XI: Nejnovější CD Pražské kantilény

Základní umělecká škola Jižní Město

VÁNOČNÍ KONCERT

dětského a dívčího sboru

Pražská kantiléna

Zazní skladby Benjamina Brittena, Ivany Loudové
a vánoční koledy v úpravách Ivana Kurze a Otomara Kvěcha.

17. prosince 2019 v 19 hodin

Husův sbor Vinohrady, Dykova 1, Praha 10

Vstup volný

Příloha XII: Ukázka programu koncertu. Zdroj: Facebooková skupina Pražské kantilény

Příloha XIII: Pořadatelství Pražské kantilény

spolupořádání Krajských kol pro Prahu a Středočeský kraj a Celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů

pořadatel festivalu přípravných sborů „Jihoměstský čtyřlístek“

Příloha XIV: Účast na festivalech

festival INTERNATIONAL CHORAL PARADE in CUSTOZA, Sommacampagna, Itálie

festival vážné hudby Passauer Konzertwinter, Pasov, SRN

festival dětských pěveckých sborů „Je kraj, kde voní tráva“, Sušice

festivalová přehlídka dětských pěveckých sborů Rolničkové svátky písní, Praha

jihočeský festival dětských sborů VLTAVSKÉ CANTARE, Český Krumlov

festival Zazpívaj, slavíčku, Zlín

Audi Youth Choir Festival, Ingolstadt, SRN

festival Třinecké hudební jaro, Třinec

festival „Děti Labe“, Hamburk, SRN

mezinárodní festival Nymburské dny B. M. Černohorského, Nymburk

festival dětských pěveckých sborů Porta Musicae, Nový Jičín

festival Musica Angelica Moderna, Brandýs nad Labem

festival středočeských ZUŠ, Poděbrady

festival Světlo za Lidice, Lidice

Příloha XV: Zahraniční spolupráce

Audi Jugendchorakademie, SRN

Gresham's Prep School Choir, Anglie

Sbor Univerzity Sv. Tomase v Manile, Filipíny

Komorní sbor Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani, Polsko

DPS I Cantori della Turrita, Bellinzona, Švýcarsko

Eastern Children Choir z Jihoafrické republiky

Panstwowa Ogólnokształcaca Szkoła Muzyczna Bielso- Biela, Polsko

Balsis Youth Choir, Lotyšsko

Taipei Male Choir, Tchaj-wan

Children's choir „The Stars“, Srbsko

Chlapecký sbor Haags Matrozenkoor, Nizozemsko

Orange County Youth Symphony, USA

Mädchen Chor am Dom zu Münster, SRN

Music School Limassol "Mario Toskas", Kypr

Orchestr Orange County Youth Symphony, New York, USA

iSing z Kalifornie, USA

Příloha XVI: Spolupráce v rámci ČR

Česká filharmonie

Collegium Marianum

Svaz skladatelů

Česká televize

Český rozhlas

Camerata 2018

Orchestr Quattro

Filharmonie mladých

DPS Červánek z Červeného Kostelce

Českokrumlovský dětský sbor

Dětský pěvecký sbor Svítání, Praha

Štývarův dětský sbor, Třinec

Mládí Jablonec nad Jizerou

Musici Gaudentes, ZUŠ Jana Hanuše, Praha 6

Domino Opava

Piccola orchestra

Komorní smíšený sbor Subito

Koncertní sbor Zvonky, Praha 3

Radost Praha

Štývarův dětský sbor, Třinec

Dětský katedrální sbor
Sušický dětský sbor
Rolnička, Praha
Slavičci, Praha
Malý evropský orchestr
DPS Osmikvítek

Příloha XVII: Další spolupráce

účinkování na Edukativním koncertu „ZPÍVÁME DĚTEM“ pořádaném Pražským filharmonickým sborem
účinkování na koncertě „Od Velvet Undergroud k Velvet Revolution“ věnovaném vzpomínce na Lou Reeda a Václava Havla
Zpívání dětí u jesliček, Katedrála sv. Víta
Benefiční koncerty pro Nadační fond Klíček
„Piknik v Rudolfinu“, „Král a chud'as“- s Českou filharmonií, Rudolfinum
svěcení sochy Kalvárie za účasti kardinála Duky, Praha 4
koncerty v rámci Dnů soudobé hudby, AMU, Praha
koncerty Skladatelé dětem, AMU, Praha, 2. 12. 2016
komerční koncerty pro firmu Siemens, Obecní dům, Praha
natáčení filmu „Rašín“, Česká televize, Praha, 14. 12. 2017
koncert k 100. výročí založení republiky, České muzeum hudby
nahrávání CD dětských písniček Lenky Pospíšilové, Praha
spolupráce s Ped F UK na absolventských koncertech studentů sbormistrovství
mnoho koncertů

Příloha XVIII: Účast na soutěžích

2007

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů, Itálie, Riva del Garda, 14. - 18. 10. 2007

2x Zlaté pásmo

Pražská kantiléna

sbormistryně Lea Šebešová, Zuzana Drtinová

2008

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů, Belgie, Neerpelt, 1. - 5. 5. 2008

1. cena

Pražská kantiléna

sbormistryně Lea Šebešová, Zuzana Drtinová

Celostátní soutěž pěveckých sborů Zahrada písní 2008, Praha

Zlaté pásmo

Kantilénka

sbormistryně Lea Šebešová, Zuzana Drtinová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů PRAGA CANTAT, Praha 29. – 31. 10 2008

Vítěz kategorie Foklor

Pražská kantiléna

Zlaté pásmo v kategorii Dospělé sbory- ženské

Pražská kantiléna

Zvláštní cena Lee Esserové za nejlepší dirigentský výkon

sbormistryně Lea Esserová

2009

**Mezinárodní soutěž pěveckých sborů SLOVAKIA CANTAT, Slovensko, Bratislava
23. – 26. 4. 2009**

Vítěz kategorie Musica Sacra a cappella

Pražská kantiléna

Vítěz kategorie Dospělé sbory- ženské Pražská kantiléna

Vítěz kategorie Dětské sbory do 16 let Pražská kantiléna

Zvláštní cena za dramaturgii programu

Zvláštní cena za hlasovou kulturu

Zvláštní cena Lee Esserové za nejlepší dirigentský výkon

sbormistryně Lea Esserová

Celostátní kolo dětské pěvecké sbory – Rychnov nad Kněžnou 29.- 31. 5. 2009

Zlaté pásmo

Pražská kantiléna

Zvláštní cena poroty za příkladnou dramaturgii a výborné provedení celého programu
sbormistryně Lea Esserová

2010

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů, Španělsko, Cantonigros, 14. – 21. 7. 2010

Festival Internacional de Música de Cantonigros

1. cena v kategorii ženských sborů **Pražská kantiléna**

4. cena v kategorii folklor **Pražská kantiléna**

sbormistryně Lea Esserová, Zuzana Drtinová

Krajské kolo 20. celostátní přehlídky dětských pěveckých sborů, Praha, 17.4. 2010

Zlaté pásmo

Kantilénka

sbormistryně Lea Esserová, Zuzana Drtinová

Celostátní kolo dětských pěveckých sborů, Rychnov nad Kněžnou, 28. – 30. květen 2010

Zlaté pásmo

Kantilénka

Zvláštní ocenění za vynikající provedení celého programu
sbormistryně Lea Esserová, Zuzana Drtinová

Celostátní soutěž dětských pěveckých sborů Porta musicae 2010 Nový Jičín, 13. 11. 2010

Zlaté pásmo a Absolutní vítězství

Pražská kantiléna

Zvláštní ocenění za vynikající dramaturgii soutěžního programu

Zvláštní ocenění za výborný instrumentální doprovod

sbormistryně Lea Esserová

2011

Celostátní soutěž dětských pěveckých sborů Zahrada písní, KC Zahrada, Praha 4, duben 2011

Zlaté pásmo

Přípravný sbor Kantilénka

Lea Esserová – zvláštní cena za dramaturgii a inspirativní vedení

sbormistryně Lea Esserová

**Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Harmonie 2011, Německo, Lindenholzhausen,
1. – 6. 6. 2011**

1. cena v kategorii ženských sborů **Pražská kantiléna**

1. cena v kategorii folklor **Pražská kantiléna**

Lea Esserová získala cenu za vynikající dirigentský výkon
sbormistryně Lea Esserová

2012

**Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Mundus Cantat Sopoty 2012, Polsko, 15. – 20.
5. 2012**

Zlaté pásmo a Vítěz kategorie dětských sborů **Pražská kantiléna**

Zlaté pásmo a Vítěz kategorie duchovní hudby pro dětské sbory **Pražská kantiléna**

Zvláštní cena za kreativní hudební ztvárnění skladeb
sbormistryně Lea Esserová

2013

**Mezinárodní soutěž pěveckých sborů MUSICA SACRA Bratislava, Slovensko,
21. – 23. 6. 2013**

1. cena a cena GRAND PRIX pro absolutního vítěze soutěže

Dívčí sbor **Pražská kantiléna**

sbormistryně Lea Esserová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Ohrid, Makedonie, 19. – 28. 8. 2013

1. cena

Dětský sbor **Pražská kantiléna**

sbormistryně Lea Esserová

**XXIII. Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby s cenou Petra Ebena, Praha,
30. 11. 2013**

Zlaté pásmo a **cena GRAND PRIX** pro absolutního vítěze soutěže

Dívčí sbor **Pražská kantiléna**

Cena Petra Ebena – hlavní cena soutěže za interpretaci skladby P. Ebena: **Žalm 8**

sbormistryně Lea Esserová

stříbrné pásmo

Dětský sbor **Pražská kantiléna**

Cena poroty za interpretaci skladby I. Loudové **Vánoční kantáta**

sbormistryně Lea Esserová

2014

Mezinárodní soutěžní festival „Montreux Choir Festival 2014“ Montreux, Švýcarsko, 24. - 27. 4. 2014

ocenění Trés bien

Dětský sbor Pražská kantiléna

sbormistryně Lea Esserová

Mezinárodní soutěž International Choral Competition Ave Verum, Baden, Rakousko, 22. - 25. 5. 2014

postup mezi 5 nejlepších sborů festivalu a postup do soutěže o Grand Prix

Dívčí sbor Pražská kantiléna

Zvláštní cenu za dirigentský výkon získala Lea Esserová

sbormistryně Lea Esserová

2015

Krajská soutěžní přehlídka dětských pěveckých sborů, Praha, 29. 3. 2015

Zlaté pásmo s postupem do celostátního kola

Kantilénka

sbormistryně Iva Glaserová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů, Celje, Slovinsko, 18. 4. 2015

1. cena a Absolutní vítěz

Dětský sbor Pražská kantiléna

Zvláštní cena za interpretaci skladby napsané po roce 1990 – E. Hradecký: Čtyři milostné písně: Hlavěnka mne bolí; Janičku, Janičku

sbormistryně Lea Esserová, Monika Nováková

Celostátní přehlídka dětských pěveckých sborů, Uničov, 29. - 31. 5. 2015

Přípravný sbor Kantilénka

zvláštní cena za vynikající citlivé vystoupení, zajímavou dramaturgii a provedení písně L. Janáčka: Vyletěl sokol

sbormistryně Iva Glaserová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Gaude Cantem, Bielsko-Biala, Polsko, 15. - 18. 10. 2015

Zlaté pásmo a vítěz kategorie Dívčí sbor Pražská kantiléna

Zvláštní cena za nejlepší interpretaci duchovní skladby Javier Busto: Salve Regina

sbormistryně Lea Esserová, Monika Nováková

2016

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Neerpelt, Belgie, 29. 4. - 2. 5. 2016

1. cena

Dětský sbor Pražská kantiléna

sbormistryně Monika Nováková, Karolína Koňářiková

Krajské kolo soutěžní přehlídky pěveckých sborů ZUŠ, Praha 2. 4. 2016

Zlaté pásmo a ABSOLUTNÍ VÍTEŽ s postupem do celostátního kola

přípravný dětský pěvecký sbor Kantilénka

Iva Glaserová – zvláštní ocenění za výbornou práci s dětmi

sbormistryně Iva Glaserová

Ústřední kolo Celostátní soutěže ZUŠ ČR ve sborovém zpěvu Litomyšl, 20. - 21. 5.

2016

Zlaté pásmo a ABSOLUTNÍ vítěz soutěže

Kantilénka

Diplom za vynikající klavírní doprovod – Kateřina Konopová

Diplom za příkladnou práci se sborem

Diplom za provedení soutěžního programu

sbormistryně Iva Glaserová

2017

Krajská přehlídka pěveckých sborů, Praha 8. 4. 2017

Zlaté pásmo

Přípravný dětský pěvecký sbor KANTILÉNKA

sbormistryně Iva Glaserová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Budapešť, Maďarsko, 9. - 13. 4. 2017

Zlaté pásmo a vítěz kategorie ženských sborů Dívčí sbor Pražská kantiléna

Zlaté pásmo a vítěz kategorie folklor Dívčí sbor Pražská kantiléna

sbormistryně Karolína Koňářiková, Anna Marie Lahodová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů HARMONIE Limburg, Německo, 25. - 28. 5.

2017

Zlaté pásmo

Dětský sbor Pražská kantiléna

sbormistryně Karolína Koňářiková, Anna Marie Lahodová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Svátky písní Olomouc, 1. - 2. 6. 2017

Zlatý diplom a vítěz kategorie

Kantilénka

sbormistryně Iva Glaserová

2018

Celostátní soutěž pěveckých sborů Zahrada písní 2018, Praha 8. 4. 2018

Zlaté pásmo Kot'átka – přípravný sbor Pražské kantilény

Zlaté pásmo Kantilénka – přípravný sbor Pražské kantilény

Zvláštní ocenění za příkladnou práci s dětmi

Zvláštní ocenění za vynikající klavírní spolupráci

Zvláštní ocenění za výborné sólo

sbormistryně Iva Glaserová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Kaunas Cantat, Kaunas, Litva, 2. - 6. 5. 2018

Zlaté pásmo a vítěz kategorie dětských sborů

Dětský sbor Pražská kantiléna

Zlaté pásmo a vítěz kategorie folklor

Dětský sbor Pražská kantiléna

Grand Prix pro nejlepší sbor celé soutěže

Cena publika

sbormistryně Karolína Koňářiková, Anna Marie Lahodová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Jihlava 2018, Jihlava 24. 5. 2018

Zlaté pásmo a vítěz kategorie

Dívčí sbor Pražská kantiléna

sbormistryně Karolína Koňářiková, Anna Marie Lahodová

2019

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Venezia in Musica, Itálie, Benátky, 1. - 5. 2019

Zlaté pásmo a vítěz kategorie ženských sborů

Dívčí sbor Pražská kantiléna

Zlaté pásmo a vítěz kategorie folklor

Grand Prix pro absolutního vítěze soutěže

Zvláštní cena za provedení skladby B. Martinů: Vynášení smrti

sbormistryně Karolína Řepová, Anna Marie Lahodová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Lege Artis, Bosna a Hercegovina, Tuzla, 5. - 9. 6. 2019

Zlaté pásmo a vítěz kategorie dětských sborů

Dětský sbor Pražská kantiléna

Grand Prix pro absolutního vítěze soutěže

Karolína Řepová získala cenu Čestmíra Mirko Duška pro nejlepšího sbormistra dětských sborů

sbormistryně Karolína Řepová, Anna Marie Lahodová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů Gaude Cantem, Polsko, Bielsko-Biala,

18. 10. - 20. 10. 2019

Zlaté pásmo a vítěz kategorie

Dětský sbor Pražská kantiléna

Grand Prix udělena porotou studentů hudby

sbormistryně Karolína Řepová, Anna Marie Lahodová

Mezinárodní soutěž pěveckých sborů při 62. festivalu sborového umění, Jihlava, 8.

11. 2019

Zlaté pásmo

Dětský sbor Pražská kantiléna

Zvláštní cena za provedení skladby Lojze Lebiče „Čas“

sbormistryně Karolína Řepová, Anna-Marie Lahodová

Příloha XIX: CD

Název: České vánoční koledy a pastorely

Pražská kantiléna, Aleš Bárta – varhany, Talichův komorní orchestr

sbormistr Zuzana Drtinová

Vydala: Fermata 1995

Název: Hurvínek zpívá koledy

Pražská kantiléna

Helena Štáchová, Martin Klásek

sbormistr Zuzana Drtinová

Vydal: Axel Schindler 1998

Název: Vánoční koledy

Pražská kantiléna

sbormistr Zuzana Drtinová

Vydal: Axel Schindler 1998

Název: Půjdeme spolu do Betléma

Pražská kantiléna

Cimbálová muzika J. Janouška

sbormistr Zuzana Drtinová

Vydal: Axel Schindler 2000

Název: Trochu klidu

Pražská kantiléna

Martina Kociánová, Trio Amadeus, Wihanovo kvarteto, Jaroslav Svěcený

sbormistr Zuzana Drtinová, Lea Šebešová

Vydala Fermata 2006

Název: **Pražská kantiléna**

Pražská kantiléna

sbormistr Lea Esserová, Zuzana Drtinová

Vydala ZUŠ JM 2009

Název: **Pražská kantiléna – V proměnách českého roku**

Pražská kantiléna

sbormistr Karolína Řepová, Anna-Marie Lahodová

Vydala Fermata, a.s. 2018

Příloha XX: Repertoár (2016-2021)

Dětský sbor

Benjamin Britten (1913–1976) – výběr z cyklu A Ceremony of Carols (Procession,

Wolcum Yole!, Deo Gracias)

Ivana Loudová – Malá vánoční kantáta

Ivan Kurz (*1947) – výběr z cyklu Vánoční zpěvy a koledy (Ježíš, náš spasitel, Vzkázal vás Ježíšek pozdravovat, Zajíc běží k háji, Tichá noc, Hajej, nynej, Jezu Kriste, Vzhůru bratři milí)

Max Reger (1873–1916) – Maria Wiegenlied

Josef Rheinberger (1839–1901) – Puer natus in Bethlehem

Otmar Mácha – výběr z cyklu Hej Vánoce (Hej Vánoce, Při Vánoci, Byla cesta

ušlapaná, Šla Maria do ráje, Pochválen buď Ježíš Kristus, Den přeslavný, Narodil se Kristus Pán)

americký spirituál, upr. Blanka Kulínská – Mary had a baby

americký spirituál, upr. Blanka Kulínská – Go, tell it

Emil Hradecký – Hlavěnka mě bolí, Janičku, Janičku (z cyklu Čtyři milostné písně)

Kristiaan Van Ingelgem – La Najtingalo

Bedřich Smetana – Má hvězda

Vladimir Rubin – Vesnianka

lidová, upr. Blanka Kulínská – Plzeňská věž

Ivan Hrušovský – Fendija (z cyklu Šarišské hry)

Béla Bartók – Jóságigézö

lidová, upr. Nicolae Ursu (1905–1969) – Lino, Leano

Orlando di Lasso – Echo

Doina Nemteanu Rotaru – Toca tia

Dobroslav Lidmila – Honzíčkovi

Jan Bernátek – Fujarečka (z cyklu Čtyři sbory na motivy lidových písní)

Luboš Fišer – Fašank

Bohuslav Martinů – Vynášení smrti

Marc Antonio Pordenon – Canta lo cuco

Zdeněk Lukáš – Hejdum dá!

Zdeněk Lukáš – Věneček

Lojze Lebič (*1934) – Čas

Richard Kidd – Wind song

Ivan Hrušovský – Šarišské hry (Fendija, Rusadle, rusadle...)

Xabier Sarasola – Pater noster

Zdeněk Lukáš – Zpívala bych, zpívala

Eugen Suchoň (1908–1993) – Husičky

Sholom Secunda, upr. C. – B. Agnestig – Donna donna

Pavel Jurkovič – Ptačí koncert

Uzi Chitman, upr. Tomáš Novotný – Adon olam

Otmar Mácha – Hymnus

anonym – Alle psallite um luya

Michael Praetorius – Audite silete

lidová, upr. Antonín Tučapský (1928–2014) – Ej rano, rano (z cyklu Malovaná dolina)

lidová, upr. Jan Vičar – Zachodí slunéčko

lidová, upr. Miroslav Raichl – Mila moja

lidová, upr. Miroslav Raichl – Tancuj, tancuj

lidová, upravil Miroslav Raichl – Ty bysterský zvony

lidová, upr. Tereza Staňková – Kilos bandurki

lidová, upravil Milan Uherek – Co to máš Janičku

lidová, upr. Milan Uherek – Chodila Maryška

africká lidová – Meguru

africká lidová – Shosholoza

africká, upr. Rudolf de Beer (*1967): Amavolovolo

makedonská lidová – Sto mi e milo

makedonská lidová, upr. Karolína Řepová – Jovano, Jovanke

německá lidová, upr. The Idea of North – My Hat, It Has Three Corners

John Lennon, Paul McCartney, upr. Paul Schönmann – Beatles poutpurri

spirituál, upr. Andre Thomas – Keep your lamps!

Lorenz Maierhofer – Have a nice day

Richard Rodgers, arr. Kurt Maas – Blue moon

spirituál, arr. Gwyn Arch (*1931): The Battle of Jericho

Dívčí sbor

Erika Budai (*1966) – De bello Gallico

Giuseppe Verdi – Laudi alla Vergine Maria

Vytautas Miškinis (*1954) – Cantate Domino

Zdeněk Lukáš – Poselství hudby

Zdeněk Šesták (*1925) – Jaro se otvírá (z cyklu Zvěstování jara)

Bohuslav Martinů – Zavírání lesa (z cyklu Česká říkadla)

Petr Koronthály (*1985) – Husička divoká (z cyklu Dobře je mi dobře)

Bohuslav Martinů – Mořena, Mořena (z cyklu Česká říkadla)

Bohuslav Martinů – Vynášení smrti (z baletu Špalíček)

Zdeněk Lukáš – Tres canti studiozorum (všechny 3 části)

Zdeněk Lukáš – Kravarky

David Vaňáč (*1979) – Anděl Boží

Felix Mendelssohn–Bartholdy – Veni Domine

Felix Mendelssohn–Bartholdy – Laudate Pueri

Giovanni Pierluigi da Palestrina – Pueri Haebreorum

Ivan Hrušovský – Slnečné hry

Eugen Suchoň – Bodaj by vás

Ilja Hurník – Studánka (z cyklu Voda, voděnka)

Vadim Petrov (*1932) – Vánoční zpívání (Sníh, Dlouhý noci, Stromečku, vstávej, Zelená se louka, Jak jsi krásné neviňátko, Koleda, koleda Štěpáne, Zima větrnice)

Jaroslav Herden – U Muziky

Petr Eben – Na našem sádku (z cyklu Zelená se snítka)

Jan Hanuš – Introdukce a Scherzo (z cyklu Slunovraty I.)

Anna-Marie Lahodová (*1982) – Svatojánská

Emanuel Kuksa – Dožínky

Svatováclavský chorál

Arvo Pärt (*1935) – Estnisches Wiegenlied

lidová, upr. Jaroslav Dostalík – Vrt' sa děvča

lidová, upr. Jaroslav Dostálík – Studená rosenka

Klement Slavický – Co to máš, děvečko (z cyklu Šohajé)

Miloslav Ištván – Uspávanka se sněhem a krásnou paní (z cyklu Uspávanky)

Jaroslav Kříčka – Původ ptactva

lidová, upr. Zuzana Vlčínská – Beda temu kameňu

Codex Las Huelgas –Belial vocatur

Lukáš Matoušek –Květ z ráje

Michael Head – Ave Maria

Arvo Pärt– Zwei Beter

lidová, upr. Jan Vičar – Kristus Pán se narodil, Nesem vám noviny

Zdeňek Lukáš – Lucerna Domini

Zdeněk Lukáš – Čepení

Jan Vičar – Vejr

Josef Suk – Pastýři na jaro

Otmar Mácha– Hojaja hojaja.

Josquin Desprez – In Te Domine speravi

Francis Poulenc – Ave verum corpus

Jaak Mäntyjärvi – Pseudo Yoik Lite

Spirituál v úpravě Staceyho Gibbsse – Now let my fly